

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hére 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hére 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-szorosos petit sor egyszer 20 Ft.,
minden következőnél 16 Ft.
Bélyegdíj külön 40 Ft.
Nyitási díj 40 Ft.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 331.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, január 19.

Hai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Zord idők.**
- A képviselőház ülése.**
- A transzváli háború.**
- Nemzetközi vívóakadémia Aradon.**
- Miért haragszik a király?**
- A szentesi harc.**
- Aradi festőművész sikere külföldön.**
- Parasztzivek,**
- Rendőrség — szerelem.**
- Összeomlott alagút.**
- Drágul a szén.**
- Kronstadt, Schässburg, Hermannstadt.**
- Tárca: Szolgálaton kívül. Irta: George de Lys.**
- Regény-Csarnok: Dr. Moreau szigete. Irta: H. G. Wells.**

Zord idők.

Arad, január 18.

Nem tudjuk, hogy a tűnő századnak utolsó, vagy a jövőnek első esztendejébe léptünk, csak azt tudjuk, hogy ez a kezdet rossz. Sajátképen nem is kezdet, hanem folytatás. Már több, mint két éve, hogy gazdasági életünk visszafejlődésnek indult és azóta ez a hanyatlás nem hogy megszűnt volna, hanem állandóan fokozódni látszik.

Az általános kórság első szymptomáját, mely a pénz megdrágulásában nyilvánult, követi egyes iparágak munkásainak követelődző fellépése és pedig az áremelések céljából szervezett olyan általános mozgalmak formájában, melyek minden erkölcsi alapot nélkülöznek és hatásukban is rendkívül veszélyesek.

A béremelés érdekében indított munkás sztrájkok akkor, midőn az általános gazdasági föllendülés folytán az egyes iparvállalatok nagy haszonnal dolgoznak, ellenben a pénz olcsósága következtében a munkások fogyasztási cikkei drágulnak — érthetők s bizonyos erkölcsi jogosultsággal is bírnak. De ha a munkások a nehéz idők kényszerét akarják hasznosítani, ha követeléseik azon alapszanak, hogy az amugy is szorongatott vállalatok a hirtelen beszüntetett munka hijával végképen tönkre mennének, akkor ez már az általános inség közeledtének előjelül vehető.

A különböző munkásszövetkezetek központi vezetőségei úgy látszik épen a mostani időt találták alkalmasnak itt és amott béremelési mozgalmak inszcenálására. Nem szorul bővebb bizonyításra, hogy a fegyver, melynek villogtatásával érdekeiket erőszakolják, nagyon is két-élű. Ha sikerül is elérniök, hogy az existenciájukban fenyegetett vállalatok engednek, ez csak addig tarthat, míg a munkaadók alkalmat találnak a magas munkabérektől szabadulniok; ellenben nagyon könnyen megtörténhetik, hogy az élére állított ellentétek katasztrófára vezetnek, a melynek szörnyű hatását első sorban a munkás existenciák ezrei érzik meg.

Ilyen veszedelmes mozgalom, mely eredményében végzetessé válhatik s a kétségbecjítő helyzet nehézségeit a végletekig fokozhatja, a kőszénbányászok sztrájkja,

mely régebben kezdődött és most már aggasztó mérvet öltött. A bányászok mind tömegesebben tagadják meg a munkát; és távirati értesüléseink szerint a sztrájk egész Szilézia, Cseh- és Morvaországban általánossá lett. Bécs városának kőszén készlete már csak pár napra való. Varsóban és Orosz-Lengyelország egyéb részeiben pedig a nagy szénhiány miatt az árak oly hihetetlenül felszöktek, hogy a kormány szibériai száműzetés terhe mellett ukázzal szabta meg a kőszénárak maximális határát.

Igy tette a munkás osztály egyik része a többinek ezt a telet hidegebbé, mint a milyenek természeténél fogva mutatkozik. A téli hideg amugy is gyötrelme a szegény népnek, a melynek nem igen telik tüzelőre s most épen nem, midőn a szén ára olyannyira felszökött. Azoknak a szegény gyári munkásoknak sem irigylendő a sorsuk, kiket most a lanyhább téli üzem mellett már azért is nagyobb számban kell a munkából elbocsájtani mert — drága a szén.

Ne gondoljuk pedig, hogy mindez csak másoknak a bajuk. A megszorult osztrák fogyasztás a magyarországi kőszéntermelésből fogja hiányzó szükségleteit kiegészíteni, a mi természetszerűleg még jobban felfogja a magyarországi kőszénnek is az árát szöktetni, mint a mennyire a kartellek által eddig is a küzködő magyar ipar nagy kárára felszorították. Hasznos lehet ez a bányák részvényeseire, de az iparra

Beküldött czimekre két hétig ingyen küldünk mutatványszámokat.

TÁRCA

Szolgálaton kívül.

Irta: George de Lys.

I.

Azon a napon, a mikor a katonai hivatalos lap tizenhat évi várakozás után őrnagyi kinevezését közölte, mélyen megrendült Laroche Leonard kapitány, mert az előléptetést kicsiny jegyzet is kísértte, a mi elfojtotta örömet. Szolgálaton kívül helyezték. Öregnek és képtelennek találták arra, hogy egy zászlóaljat vezessen. Hosszu szolgálatát jutalmazandók, megadták neki a tiszteletbeli rangot és a vele járó nyugdíjat, de sohasem állhat csapatja élére és oda kell hagynia a hadsereget.

Reszketegen hajtotta ismét össze a lapot és arcát tenyerébe temette, hogy könyeit vizsgálja. Rövid idő alatt körüljárt a közlöny, mindenütt haikán tárgyalták az esetet, s minden asztaltól fölkeltek a tisztek, hogy Laroche-nak az előléptetéshez gratuláljanak. Milyen sok szépet tudtak mondani! Távozását csak a részvét egyetlen szavával említették és az öreg, mig kipirulva fogadta az üdvözléseket, fájó szívvel érezte ki hangjukból a titkos örömet a fiatalokéból, az irigységet az öregebbekéből. „Szerencsés ember!” Hiszen a hadügyminisz-

ter egyszerűen nyugdíjba is küldhette volna. És mégis szomorú volt Laroche apó.

Keserőség növelte a fájdalmat. Megértette, hogy eltávolítása egyszersmind hódolat annak az új elvnek, hogy a tisztikart fel kell frissíteni. Az öregek csináljanak helyet a fiataloknak.

Es az öreg, a ki eddig oly gondtalanul élte napjait, most nyugtalankodni kezdett a hadsereg sorsa miatt. Mi lesz a régi dicsőségéből, hiszen a fiatalabb tiszti generáció olyan értéktelen anyag! Önző, csak stréber és képtelen a nélkülözésre, a fegyelemre.

De azért elfogadta a köszöntéseket. Sőt úgy tervezte, hogy megvendégeli a társakat. Hisz azok úgy sem értik meg az ő fájdalmát: legálább egy vig estét szerez nekik.

Másnap bucsulátogatásokat tett. A legnagyobb hálával viszonzta a barátság legkisebb jelét is. Csak a kaszárnyában dobbant meg hangosabban a szive. A legénység is tudta már, hogy nyugdíjba megy a kapitányuk. Vártak reá az étteremben. Néhány szót dadogott előttük és sirni kezdett, mikor azt a benső szomorúságot látta az arcukra kiülni. Szerették őt és ő is szerette a legénységet.

Azután bement az irodájába és leült ahhoz az asztalhoz, melyen tizenhat évig dolgozott. Sohasem jön többé hozzá senki, hogy így szóljon:

— Kapitány, jelentem alássan... De mégis. Az ajtó lassan nyílik és belép

rajta a szakaszvezető. Látta a szeretett kapitányt, a mint nehéz gonddal ül az asztalánál, és nem merte megszólítani. Várt, mig az föl emelte fejét; azután így szólt:

— Kapitány ur — őrnagy ur, akartam mondani, — mielőtt itt hagyna bennünket, fogadjon el tőlünk egy kis emléket és hagyjon egyet nekünk is. Ha ön megengedi, a fényképész itt vár és a zászlóalj már összegyűlt az udvaron. Foglaljon köztünk helyet.

Laroche fölegyenesedett.

— Hogy megengedem-e? ... Oh, ti jó fiúk! Legalább nem megyek magam. Magammal viszlek titeket is. Szívemben ugyanis mindig együtt lesztok.

Mikor a fényképész készen volt. Laroche ismét szólni akart a legényekhez, de hangja zokogásba fult.

— Barátaim, oh kedves barátaim! — többet nem tudott mondani.

II.

Az őrnagy abban a kis városban telepedett le, hová gyermekkori emlékei kötötték. Ott állt a kis ház, melyben egykor szülei laktak. Laroche már senki sem ismerte. 35 év mult el, mióta a zászlóra fölesküdt, azóta nem volt otthon. De szüeleire még sokan emlékeztek.

A kávéházban asztalt szerzett magának, s a kávé az ő kedvéért még a Hivatalos La-

és az egész fogyasztó közönségre nézve annál keservesebb.

Egyáltalában végzetszerűen nehezedik a helyzet sulya az egész világra, de leg-erősebben — ugylátszik — Ausztriára s azzal együtt a mi szegény magyar hazánkra is. Sűrű és teljes a borulat fölötünk és ki tudná, ki merné megjósolni, mikor fogja a zord időt szebb napok verőfényes derűje fölváltani?

POLITIKAI HIREK.

Kombinációk miniszterváltásokról. Hiába hirdetik folytonosan, hogy a magyar kabinet úgy marad, amint most van, politikai körökben erősen kombinálnak miniszter-váltásokról. Eltekintve attól, hogy a miniszterelnök vezetés alatt álló belügyminiszeri tárcza betöltésénél minél előbbre jósolják és hogy a király személye körüli miniszter-ségben is változás következik be, a legújabb hírek több más miniszteri tárcza gazdájának távozásáról és új gazda érkezéséről beszélnek. Nem tulajdoni-tunk fontosságot ezeknek a híreknek — írja a *P. H.* — de mint a politikai hangulatokra jellemzőket említhetjük föl, hogy a rendszerváltozás folytán a kabinet átalakulását is mielőbb bekövetkezésként tartják a költségvetés tárgyalása után biztosra veszik. Az új kombináció mindenekelőtt az, hogy *Lukács* László pénzügyminiszter, aki a *Szell*-kabinet alakításakor csak nehezen s a király kifejezett óhajására maradt meg hivatalában, a költségvetés elintézése után megváltik állásától és helyébe *Lisza* István gróf lép. A belügyminiszteri tárczára *Szilágyi* Dezsőt emlegetik, mellőzve azt a kombinációt, hogy ezt a tárczát *Horánszky* Nándorra bizzák. De másfelől *Horánszky* Nándort úgy emlegetik, mint aki a vál-lás- és közoktatásügyi tárczára van kiszemelve. Ezzel a kombinációval egyidejűleg arról beszélnek, hogy a király személye körüli miniszterium vezetését, ha a belügyi tárcza betöltetik, ideiglenesen *Szell* Kálmán miniszterelnök veszi át.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 18.

Vidám, derült arcok mindenfelé. A pihenés és nyugalom után édes a munka is. Ez a gondolkodás tükröződött le a képviselők arc-záról.

A delegátusok is itt vannak épen olyan derült hangulatban, mint a többiek, mintha

pot is megrendelte. A világért sem adta volna másnak előbb, míg *Laroche* meg nem nézte. O tépte le a czimszalagot is. A város büszke volt az ő őrnagyára, az egyetlen nyugdíjasra, ki köztük letelepedett. Az előtt volt több is. De mióta vasutat építettek nekik és gyárak épültek a határban, azóta más helyet kerestek maguknak. Pedig nagyon is nekik való hely volna ez. Lakás és élelem olcsó, a levegő jó, a kis folyó vize üdítő. No majd az őrnagy idevonzza a tiszteteket.

Laroche egyszerűen rendezkedett el házában. A kertben krizantémum ágy ontja a kesernyész illatot, az ablakokban muskátli virít. Az ágy fölött két keretben függ a kert legdrágább emléke. Az egyik a becsületrend diplomája, a másik a fénykép. Alattuk függ a drága jó kard, az egyetlen hű barát.

Az ősz kedvesen mult el. De jött a tél. és letarolta a kertet, hóval fődte be az utcát. Csak néha és halványan csillant meg a nap-ságár. *Laroche* a kávéházból egyenesen visszavért hajlékába. Egymásután tömöködték meg pipáját és az ablakba állt. Ilyenkor végtelen hosszunak tetszettek a napok. A tétlenség agyonnyomta őt, a ki élete javát a legzaklatottabb pályán töltötte el. Sétálni sem mehetett.

Az idő is kedvezőtlen volt, no meg lábai sem igen nógatták már gazdájukat a járásra. A mig szolgált, addig sohasem érezte, hogy öregszik, de most már teljesen megvénült. A szolgálaton kívül álló katonák rettegett kommandánsa: a csusz uralkodott rajta korlátlanul.

— Mennél többet pihenek, annál fáradtabb

csak ők is pihenésnek tekintették volna a delegációsális munkálkodást.

Papp Gézát, a legkisebb delegátust hangos rivalgással fogadják mindenfelé. Különösen *Besseney* fogadja lármás hangon.

— No, szép kis mameluk vagy te! Micsoda kirohanás volt az Bécsben. Hát azért biztunk mi te reád a politikai érettséget?

Papp Géza szerényen buzódik felre és hal-kan védi magát.

— Hjah ez a megvédés! De ne féljete, majd visszavedlek én mindjárt jó mameluknak is.

Besseney még évődik vele, aztán, mint rendesen, az adomázásba csap át, a mig a csengettyű éles szava szét nem riasztotta a jókedvű társaságot.

Nagy vitát várt mindenki mindjárt a kvótadöntés felett, de a miniszterelnök elejét vette a háboruságnak. Hozzájárult ugyanis ahhoz, hogy a kvótáról szóló miniszterelnöki átíratot a Ház majd annak idején tárgyalja, ha t. i. a *Komjáthy* ez iránti indítványa kinyomatik s a Ház elé kerül.

Ezután kezdték meg a katonai javaslatok tárgyalását. A hangulatból ítélve, nem tart tovább két napnál a vita.

A részletes tárgyalás itt következik:

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, báró *Fejérváry* Géza, *Darányi* Ignác, *Cseh* Ervin és *Plósz* Sándor miniszterek.

Elnök bejelenti, hogy *Szell* Kálmán miniszterelnök az újév alkalmából a képviselőház nevében is üdvözölte ő Felségét, a ki ezért köszönetét nyilvánította.

A kvóta.

Több jelentés előterjesztése után ugyan-csak

Elnök bejelenti, hogy a miniszterelnök átíratára szerint a király az 1900 év első felére 34.4%-ban döntötte el a magyar kvóta arányát.

Justh Gyula: A kéziratot fel kell olvasni!

Nyegre László jegyző felolvassa a kéziratot.

Polónyi Géza: Ki hitelesítette?

Nyegre: A segédhivatali igazgató.

Polónyi: Micsoda? A segédhivatali igazgató? (Élénk derűtség.)

Komjáthy Béla: Meg akarja indokolni azt

vagyok — mondogatja — pedig, teremtette, nem is vagyok még olyan öreg.

Elvesztette étvágyát, álmat. Romlásnak indult, mint a vén fa, melyet átültetnek. A megtépett gyökerek nem adnak tápot a kiterjedt lombnak. Megborzadt. Eszébe jutott a szállóige, hogy átlag csak két évig élveznek nyugdíjat az emberek. És az a férfiu, a ki közlegény volt Solferinónál, tiszthelyettes a Pneblánál, tiszt Gavelottánál, a ki százszor nézett szembe a vészszel — most remeg a halál gondolatától.

De a tavasz megifjítja a vidéket, új báj hoz a természetnek, új reményt az embereknek. *Laroche* tagjait is fölmelegítette.

III.

Egy napon a hivatalos lapban azt olvasta, hogy ezrede átvonul a kis helységen. Ah viszontlátja a fiait. De hátha vonaton szállítják őket! . . . Kérdősködött . . . megnyugtatták. Közölték vele a napot, melyen az ezred gyalogmódra átvonul a kis városban. Három hét múlva! Oh, akkor asztalához hívja a tisztikart, bort fizet a legénységnek. Még ha adóságba keveri is magát érettlék!

A fiukért! Majd emlékeznek-e még reá? Hogyne! Hát az utódját szeretik-e? Jól bánik-e velük az új kapitány? Féltekenység kezdé kinozni: hátha jobban szeretik, mint őt?

Reggeli után minden reggel kiment az országutra és nézett, merengett a távol hegyek felé. Onnan jönnek. Perczekig állt a kis folyó partján és előlegezte magának a viszontlátás élvezetét. Pedig megártott neki a nagy öröm. A hideg tavaszi reggeleken meghűtötte magát

az indítványát, hogy a kvótadöntést a képviselőház napirendre tűzze. Első sorban abból az okból kívánja ezt, mert tudni akarja, hogy minő adatok alapján döntött így a király. Semmisen indokolja ugyanis azt, hogy a király a törvényhozások hozzájárulása nélkül 34.4%-ban döntött. A képviselőház el még a kvótá-bizottság részéről sem terjesztettek olyan adatokat, melyek indokolhatnák a kvótának három percentes emelését. De más tekintetből is van kifogása. A kéziratot tulajdonképpen törvénybe kellene iktatni, de hát a miniszterelnök egyszer úgy nyilatkozott, hogy a költségvetésbe illeszti bele a kvótát. Igen, de a költségvetést egy évre állapítják meg, hogyan lehet beilleszteni a fél évi kvótát? A kézirat tárgyalását napirendre akarja kitűzni s ez iránt írásbeli indítványt nyújt be.

Elnök: Pótolni akar egy mulasztást. Most jelenti be ugyanis, hogy *Komjáthy* képviselő indítványt akar benyújtani. (Helyeslés.)

Komjáthy: Kéri a kézirat kinyomtatását és szétosztását. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Szell Kálmán miniszterelnök: Itt nem a királyi kéziratról van szó, hanem a miniszterelnök átíratáról és ennek csupán melléklete a legfelsőbb kézirat. Az átírat tárgyalása megengedhető volna, és ehhez hozzájárul, de nem járulhat ahhoz, hogy a királyi kézirat itt tárgyalás alá bocsáttassék, mert annak sem értelme, sem célja nincs. Ahhoz talán kétség sem fér, hogy a királynak döntési joga volt. A királyi döntés felett pedig határozni nem lehet. Így tárgyalni sem.

Felkiáltások a szélsőbalon: Nem áll! Nem áll!

Szell Kálmán: Csak az a kérdés itt, hogy a királyi döntése megfelel-e a törvénynek és alkotmánynak? Már pedig feltétlenül megfelel. *Komjáthy* összekeverte a dolgokat. Indítványával bírálni akart, holott most már bírált is. (Igen! jobbról.) Most pedig a fél évi döntés reflektál. A delegáció mindig egy évre állapítja meg a buget-et.

Barta Ödön: A kvóta alapján! (Élénk el-lentmondás jobbról.)

Szell miniszterelnök: A delegációnak a kvótához semmi köze! (Élénk helyeslés jobbról.) A kvótát a képviselőház állapítja meg. Ezt a két dolgot összekeverni nem lehet és nem szabad. A delegációnak a budget megállapítása a kötelessége, a kvóta meghatározása pedig a képviselőháza kartozi. A kiegészítő törvény meghatározza, minő esetben dönthet a király, de időt nem mond. Csupán az osztrák törvény mondja ki: „nur auf ein Jahr!“

Polónyi: Längstens!

szegény, szurást érzett a mellében, köhögni kezdett. Az emberek figyeimeztették, hogy kímélje magát. Ah mit! Majd meggyógyul. Csak már itt volnának.

Majdnem belehalt az izgalmakba. Ejjente lázasan fetrengett párnái közt, a vágy elűzött szeméről minden álmot. Veríték gyöngyözött homlokán, azután megrázta egész valóját a fáj-dalmas köhögés.

Mindenre elkészült már, hogy méltóan fogadhassa őket. Még két nap! De előtte való fogadnia, mikor jönnök kellett, már nem tudott fölkelni. Pedig eléjük akart menni a szomszéd állomásig. No nem baj, holnapra kipiheni magát. De az orvos mást mondott a jó öregasz-zonyságnak, aki gondozza őt.

— Az őrnagy mellhártyagyuladást kapott. Allapota veszélyes. Ne bocsásson hozzá senkit. Tegye be az ablakdeszkákat.

— Mondtam én szegény jó uramnak, hogy ne fussen annyit a folyóra. Bizonyára ott hült meg a hidon.

IV.

A sötét szobácskában ide-oda tipeg *Anna* néni. Az ágy fölél hajol. Az őrnagy magasfoku lázában nehezen lélezkedik. Köhögés gyötri, miközben mondana valamit, de *Anna* nem érti a szagotott szavakat.

— Hazám . . . a zászló . . . az én fiaim . . .

Megjött ismét az orvos. A baj nőttön nő. Az őrnagy menthetetlen . . .

Künn megharsannak a trombiták, megperdülnek a dobok. A ház ablakai megre-megnek belé. Az őrnagy arcát hirtelen pir

Szell: Dehogy lánstens! A mikor szóló a félelmi döntést ajánlotta, ezt megtehetette azért is, mert ellene törvény nincs, de megtette főként azért, mert motivumai az ország érdekében gyökereznek (Helyeslés.) A beillesztés pedig igen egyszerű. A képviselőház a kvótát beilleszti az egész évre. Ha időközben a kvóta tekintetében változás áll be, úgy a hozandó törvény nyel az a költségvetésben is módosítatik. (Helyeslés.) Ennek értelmében kéri tudomásul venni a határozatot. (Helyeslés.)

Komjáthy Béla helyreigazítja szavait.

Polónyi Géza csatlakozik Komjáthy indítványához.

Elnök felteszi a kérdést.

Rátkay László arra kéri az elnököt, hogy a miniszterelnöknek Komjáthy indítványához való csatlakozását konstatálja.

Szell miniszterelnök: Az indítványra vonatkozólag arra kéri a Házat, hogy annak idején tüzze ki napirendre.

Elnök jelenti, hogy Molnár János sürgős interpellációt terjeszt be az ülés végén az iránt, miért tartották a szentesi választást *vasárnap*.

Darányi Ignác miniszter a kolozsmonostori gazdasági tanintézet területének biztosítása érdekében az erdélyi róm. kath. statussal kötött haszonbéri szerződésről javaslatot nyújtott be.

Az 1900. évi ujonczjutalék.

Münnich Aurél előadó arra való tekintettel, hogy az ujonczmegajánlási törvény lejárt, elfogadásra ajánlja az ujonczjutalék mennyiségének az 1900. év végéig való fentartásról szóló törvényjavaslatot. (Helyeslés jobbról.)

Rátkay László a Házzabályokhoz szólva a javaslat tárgyalását nem tartja lehetőnek.

Münnich Aurél felvilágosítása után

Toth János szólalt fel: A nemzeti hadseregnek szívesen szavazná meg az ujonczjutalékot. De a közös hadsereg csak általmára van nemzeti önállóságunknak. Most különben is törvénytelen állapot van a hadsereghez nézve, mert a múlt év végén lejárt az ujonczjtörvény és az év elsejére nem újított meg. Kérde a minisztert, igaz-e az, hogy az ujonczlétszámot emelni akarják. Lehetetlennek tartja, mert ez kvóta mellett újabb terheket ró Magyarországra. Mi történik Ausztriában? E javaslat törvénybe ütközik, s ezért azt nem fogadja el. (Helyeslés a szélbalon.)

Rátkay László a tárgyalást egyáltalán törvénytelennek tartja s ezért a javaslatnak a napirendről való levételét kéri. (Helyeslés a szélbalon.)

Elnök a vitát bezárja.

... futja be ... felül az ágyban ... hallgatódzik ... megismeri:

— Az ezredem indulója!

Itt vannak a régen várt fiúk. Föl akar kelni, de erőtlenséggel visszahanyatlik.

— Az ablakot! — kiáltja minden erejéből — nyissa ki az ablakot!

— De — ellenkezik a gondos asszony.

— Mit de? Nyissa ki! Látni akarom őket.

Olyan bánatos, könyörgő hangon szólott, olyan aggodalom ült az arcán, hogy a szegény asszonynak a szívébe nyilallott minden szót. Nem tudott ellentállni. Kinyitotta az ablakokat, a világosság árja betört a beteg ágyáig.

— Közelebb!

Es odatolta agyát az ablakhoz. A nap sugárkévéjében megjelent az ezredes alakja. Azután sorakozott az első század: az ő százada. Laroche felült az ágyban és utolsó erejéből harsonyán kiáltott reájuk:

— Fiaskáim!

A katonák a hang felé fordították fejüket. Remegő hangon, a meghatottság minden külső jelével kiáltozni kezdtek:

— A kapitányunk! Eljen a kapitányunk. Egy szál napsugár odatévedt az ősz katona homlokára. Mintha dicsfényt keritene feje köré. Ajkai remegtek: a boldogság mosolya ült rájuk. Az ezred elvonult. Még egy szót mondott bucsuzóul utánuk az őrnagy, azután összeomlott az egykor dőlczeg test. Az utolsó öröm kifejezése oitmaradt a halottravált, ránczos arczon, utolsó örömkönnye ott maradt a szeme szögletében.

Fejérváry Géza báró miniszter: Mindenekelőtt kijelenti, hogy idején terjesztette be e javaslatot, de eddig nem tárgyalhatták épen az ellenzék miatt, a mely tárgyalni nem akarta. Ehhez hasonló törvényt Ausztriában is benyújtottak. Hogy ott a törvényhozás szünetel, arról nem tehet. Ha márcziusig tart ez állapot, akkor Ausztriában a 14-ik §. alapján lép életbe a törvény. *A mi az ujonczszaporitást illeti*, arról nem nyilatkozhatik, mert *hogy mit hoz a jövő, azt nem tudhatja!*

Hentaller: Dehogy nem!

Pichler: Nagyon jól tudja:

Fejérváry: Erről ráérünk beszélni akkor, ha majd értelme lesz s a képviselőház elé kelene valamit terjeszteni. Most erről nem tud semmit. Kéri a javaslat elfogadását.

Münnich előadó zárszavai után

Toth János helyreigazítja szavait.

Fejérváry báró: Csak arra a vádra válaszol, mintha most törvénytelen állapot volna. Ez nem áll, mert a január hó 1—18-ika közötti időre az ujonczozásnak nincs szüksége. A javaslatnak csak márcziusig kell szentesítve lenni.

A Ház ezután elfogadta a törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint vita nélkül részleteiben is.

Az ujonczmegajánlás.

Szünet után a folyó évi ujonczmegajánlási törvényjavaslatot tárgyalták.

Münnich Aurél előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Komjáthy Béla hosszabb beszédben fejtegeti a *nemzeti hadsereg* kérdését. Kárhoztatja a német vezényletet és a vezérkar közössé téteit. A javaslatot nem fogadja el.

A vitát holnap folytatják.

A szentesi választás.

Molnár interpellált ülés végén a szentesi választás ügyében.

Szell Kálmán miniszterelnök kijelentette, hogy ebben a dologban nem intézkedhetik, *de a vasárnap lefolyt választást ő sem helyesli.*

A miniszterelnök választát a Ház egyhangulag tudomásul vette.

TAVIRATOK.

A bagdadi vasut.

Konstantinápoly, jan. 18. (Saj. tud. táv.) A bagdadi vasut építésének tanulmányozására kiküldött német bizottság Bassorából a Perzsa-öbölben lévő Kneitbe is megy, a hova szárnyvonalat akarnak építeni. Visszajövet a bizottság Bagdadból kiindulva, a persa határon lévő Khane-kin felé is kiterjeszti tanulmányozását. Az anatóliai vasuttársaság ugyanis a bagdadi vasut építésére vonatkozó beadványában a bagdad-khanekini vonal építését is kérte. Ez a vonal a persa zarándokokat és halottakat szállítaná Kerbela bucsujáró helyre, a hová évenként legalább 150,000 személy utazik és körülbelül 100,000 halottat visznek.

Az új-fundlandi hajótörés.

Saint, John (Új Fundland) január 18. (Saját tud. táv.) Most már bizonyosnak látszik, hogy az új-fundlandi partokon hajótörést szenvedett gőzhajó azonos a Helgoland nevű gőzessel, a mely a német-amerikai petróleum-társaságnak tulajdona és e hó 4-én Rittern kapitány parancsnoksága alatt Filadelfiából 2400 tonna petróleummal indult el. A legénység 24 emberből állott. A hajó elsüllyedt.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 18.

Buller tábornokról szinte hajlandók volnánk feltenni, hogy elveszett. Az utolsó napok eseményei legalább is valószínűvé teszik, hogy az ő nagy akciója megint csak előlegezett hír volt s mire keresztül kellene vinni, nem tud valóra válni belőle semmi.

Legalább is különösek az ő dolgai. Kilen-czed napja már, hogy bizonyos homályos hírek jönnek a „megkezdett” csatáról, végre azután valami határozott értesítés is jött, a mely megjelöl bizonyos helyet és részleteket közöl a megindult dolgokról. A hivatalos táviró közben érthetetlen módon hallgat, majd hirt ad Springfield mellett történt nagy ütközetről, a melyet azonban a térkép szerint sehogy sem lehet elképzelni.

Ma azután még nő a zavar. Speamans-farmból a *Times* azt a táviratot kapja, hogy Buller előrenyomult nyugat felé, s két tábornoka átkelt a Tugelán *minden ellentállás nélkül*. Hogy régebbi táviratok szerint maga Buller is rég tul kellene, hogy legyen a Tugelán, azt nem is említjük, de feltűnő ennek a táviratnak megbízhatatlanságára nézve az, hogy ugyanarról a helyről egyidejűleg a *Daily Telegraph* is kap értesítést, de ebben már a *buok heves ágyuzása mellett* keltek át Warren és Littleton tábornokok a folyón.

Ilyen ellentmondások után nem is meglepő az a különös logikájú távirat, a melyet *Methuen* lord küldött Modder-Riverből, mondván, hogy ő hevesen ágyuzta a buok erős pozícióit, innen azonban nem viszonozták a lövéseket. Végre az angolok — „veszteség nélkül visszavonultak”. Hát a ki megérti, hol itt az összefüggés, az tud képet alkotni a háboru állásáról a jelen pillanatban. — Bizonyos csak annyi, hogy az angolok szántszándékkal csinálják ezt a zürzavart a tudósítások között, mert érdekük, hogy minél kevesebb biztos hír jöjjön a transzváli eseményekről Európába.

Mai távirataink a következők:

Washington, január 18.

A szenátus a következő módosított alakban fogadta *Hale* szenátornak azt a határozati javaslatát, a melyet az amerikai áruknak angol hajók által való elkobzása tárgyában benyújtott:

Mínt hogy azt jelentik, hogy az Egyesült-Allamok némely polgárainak tulajdona, mely nem hadi csempészárú, Nagy-Britannia katonai hatóságai által a Delagoa-öbölben vagy a Delagoa-öböl mellett nemrég alapos ok nélkül és a nemzetközi jog elfogadott elvei ellenére lefoglaltatott; mínt hogy továbbá azt jelentik, hogy az említett tulajdon most a tulajdonosok jogainak semmibevételével jogtalanul visszatartatik, az elnök felkérte, hogy ha a közérdekekkel összeegyeztethető, a jelentett elkobzásra és visszatartásra vonatkozólag a külügyi hivatal birtokában lévő összes jelentéseket tegye át a szenatushoz és közölje a szenatussal, milyen lépések tettek a tulajdon visszakérésére.

London, január 18.

A *Times*-nak jelentik Speamans-farmból tegnapi kelettel: **Buller** tábornok csapatai e hó 10-én előrenyomultak nyugat felé. *Littleton* tábornok dandára tegnap átkelt a Tugela folyón, *Warren* dandára pedig ma *Trichards-Driften*, a nélkül, hogy ellentállásra bukkantak volna. Speamans-farm Springfield fölélt van.

London, január 18.

A *Daily Telegraph*-nak jelentik Speamans-farmból tegnapi kelettel: **Warren** tábornok ma

Wagons-Drift mellett valamennyi csapatával átkelt a Tugela folyón a burok heves ágyuzása daczára és Spions-Kop irányában két mértföldnyire határozottan kedvező állást foglalt el.

Modder-River, január 18.

Methuen lord ma éjjel nagyobb csapattal demonstrációt rendezett és gránátokkal ágyuzta az ellenséges hadállás balszárnyát. Ugy találta, hogy az ellenség itt erős pozícióban van. A burok nem viszonozták a lövéseket. Az angolok végre veszteség nélkül visszavonultak.

London, január 18.

A Reuter-ügynökség levelezője Beian át egy Mohudie közelében fekvő helységből, a melyet meg nem nevez, 11-iki kelettel a következő táviratot küldte:

Plumer ezredes Tuliból csapatainak egy részével a Mohudie mellett lévő 1016 számú mértföldkőhöz érkezett. A Sequaniban, Mohudietől délnyugatra 30 mértföldnyire lévő burok erejét 200 főre becsülik. Egy másik bur csapat a Krokodil-Pool melletti vasut közelében egy halmon áll sánczok mögött és néhány ágyuja is van. A Paberonestől délre lévő hidat elégették, de ez hamarosan helyreállítható. Az ellenség állítólag elégedetlen, mert nincs elég élelmiszere.

London, január 18.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Mafekingből e hó 3-áról: Az ellenség e hó 1-én újra erős ágyuzást kezdett és 9 fontos gránátot lőtt az asszonyok és gyermekek táborába. Egy kis leány meghalt, két másik gyermek megsebesült. A stratégiai helyzet változatlan.

London, január 18.

Nagy örömet kelt itt a hir, hogy Bul-lernek sikerült a Tugelán átkelnie.

A Transzvál brüsszeli követe is megerősíti az átkelés hírért, de hozzáteszi, hogy Joubert 35000 emberrel áll a Tugela mellett s így valószínűleg hadicsel volt tőle, hogy átengedte az angolokat a folyón.

Nagy ütközeteket várnak mindenfelől.

Nemzetközi vivóakadémia Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 18.

Nagyszabásu, érdekes sportesemény színhelye lesz Arad február 4-én, mikor Maione Vincenzo, az Aradi atletikai Club vivómestere vivóakadémiát tart. A vivóakadémián, mely nemzetközi jellegű, az ország elsőrendű mesterei, több neves amatőr s egy római mester vesz részt s így méltán tarthat számot a vivó-sport barátainak érdeklődésére. S ez az érdeklődés, mely első sorban Arad közönségét illeti, nem fog elmaradni, hiszen városunkban e nemből ilyen nagyszabásu dologról még nem emlékezik a sportélet krónikája.

A mondott vasárnapon délután 4 órakor veszi kezdetét a vivóakadémia, melyet a „Fehér Kereszt” szálló nagytermében tartanak meg.

A vivásban résztvesznek a mesterek közül: Arlow Gusztáv lovag budapesti vivómester; Maione Vincenzó, az „Aradi Athletikai Club” vivómestere; Brucker Baltazár római vivómester; Santelli Italo, a „Magyar Athletikai Club” vivómestere; Szentgyörgyi Horváth Lajos, az „Aradi Athletikai Club” budapesti osztályának vivómestere; Toricelli Angelló, szegedi vivómester.

A műkedvelők közül bejelentették részvételüket: Czeglédy császári és kir. utász hadnagy Szegedről, Halay Béla Budapestről, Horváth Sándor, a „Nemzeti Torna-egylet” tagja Budapestről, Iványi Gyula Budapestről, Matuskovits magyar királyi honvéd főhadnagy Szegedről,

Porteleki László dr. a „Magyar Athletikai Club” tagja, Lészai Ottó az „Aradi Athletikai Club” tagja.

Az iskola-vivást bemutatják: Scheuchenstul Viktor az aradi 33-ik gyalogezred alezredese, Salacz Iván magyar kir. honvéd főhadnagy, Bayer Róbert az „Aradi Athletikai Club” tagja, Chirke Vilmos az „Aradi Athletikai Club” tagja.

Ez a hármastársas mindennél jobban hirdeti, hogy milyen érdekes dolog vár a közönségre, melynek a vidéken alig van része ilyen előkelő színvonalu akadémiában, lévén azok színhelye a mindent magába nyelő centrum, a főváros.

A vivóakadémiára maistres d'assaut-kul felkértek: Kaffka Ignác csász. és kir. huszárezredes, Hadffy Imre magy. kir. honvéd őrnagy, Urbán Iván, Tedeschi Viktor, az „Aradi Athletikai Club” elnöke, Nagy Sándor az „Aradi Torna-Egyesület” titkára, Háromy László dr., Sármezey Endre, Sorbán János, Vincze Miklós.

A közönség az akadémián belépő-díjak mellett jelenhet meg, melyek a következők: ülőhely I—IV sor 3 korona, a többi sorban 2 korona, állóhely 1 korona. Jegyek előre várhatók: Révész Nándor, Klein Mór és Kerpel Izso könyvkereskedéseiben.

Miért haragszik a király?

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 18.

Ő Felsége ama heves szavainak, amelyeket Stransky cseh delegátushoz intézett, magyarázatát adja a következő bécsi tudósítás:

A hadgyakorlatok alkalmából Csehországban járt katonák olyan tapasztalatokat tettek, melyek igen rossz benyomást gyakoroltak rájuk. Mindenütt a vidéken a fölbujtatott lakosság rosszindulatával és ellenszenvével találkoztak. Ellenséges területen nem bánnak úgy a hadsereggel, mint Csehország köznépe. Ha kisebb csapatok vonultak végig a falvakon, asszonyok és gyermekek álltak el az ut két oldalát, nyelvüket öltögették a katonákra és csufondárosan kiabálták:

— Zde! Zde!

A tiszték mit tehettek? Szigoruan ráparancsolták csapataikra, hogy a csufolódásokról ne vegyenek tudomást. Asszonyok és gyermekek ellen nem lehet rohamra vezényelni.

De történtek ennél czifrabb dolgok is. A legtöbb korcsmát a katonák elől bezárták. A legénység szomjazott és éhezett. Táviratilag kellett Bécsből eleséget kérni, mert a tiszték pénzükhöz nem tudtak semmit sem kapni. Gyakran megesett, hogy a kerületi kapitányságnak kellett közbelépnie, azzal fenyegetvén a korcsmárosokat, hogy ha üzleteiket nem tartják nyitva, megvonják tőlük az iparengedélyt.

Sok hét mult el így, de a királynak nem mertek a dologról jelentést tenni. De végre mégis meg kellett tudnia mindent. Maga Beck báró, a vezérkar főnöke tett jelentést a felségnek a vigasztalan állapotáról. Ettől fogva minden egyes esetet, melynél a lakosság ellenszenvé nyilatkozott meg a hadsereggel szemben, a felség tudomására kellett hozni.

A császárt és királyt ez események rendkívül felháborították. Akik szűkebb környezetében élnek, azok megfigyelték, hogy a felség már hetek óta igen ideges és ingerlékeny.

Hogy az uralkodó és környezete immár határozottan a német baloldal felé hajlik, abban nagy része van a csehországi eseményeknek. Olyan elmekre, melyek ellenséges magatartást tanusítanak a hadsereggel szemben, nem lehet számítani.

Ez volt az előzménye annak a politikai menykőnek, mely a Felsőnek Stranszkyval való beszélgetése formájában csapott le.

Hire jár annak, hogy a csehek csak az első, bármily jelentéktelen alkalomra várnak, hogy a fölülről jövő nyomás ellen tüntessenek. A hadügyminiszteriumban ez nem fog meglepetést kelteni. Illetékes helyről vesszük azt az értesítést, hogy a csehországi garnizont egy lengyel ezreddel fogják megerősíteni. Nem akarják tovább tünni a csehek vakmerőségét.

De a csehek keményfejú legények, elhallgattatni nehéz lesz őket. Ez az intézkedés mindenesetre rosszul fog nekik esni.

Csehországot szigoru katonai kormányzat fenyegeti.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: A varázshegedű, operette; Paraszt-ziverek, népszimnő. (Páros bérlet.)

Szombat: Bibliás asszony, operette. (Páratlan bérlet.)

Vasárnap: Délután: Orpheus a pokolban, operette. Este: Baba, operette. (Páratlan bérletszűnet.)

* Hegyessy Gyula, a ki a két karján olyan súlyos égési sebeket szenvedett, napról-napra jobban érzi magát. Tisch Mór dr. színházi orvos szerint 8—10 nap múlva már játszhatik is.

* Műsorváltás. A vasárnap délutánra hirdetett Az igmándi kispap előadása elmarad, helyette Orpheus a pokolban operette kerül színre, ez évadban utoljára.

* Erkölc a színpadon. A kassai közönség körében — mint levelezőnk jelenti — nagy fölháborodást keltett a Férj vadászni jár előadása. A lapok élesen megtámadták Szendrey Mihályt, a kassai színház igazgatóját, mire Szendrey egy igen érdekes nyilatkozatot adott közre, melyben többek közt így szól:

— Egyetlen vágyam, hogy teljesen üres ház előtt adhassam a „Férj vadászni jár” és hasonló sikamlós darabokat, de mindig nagy közönség gyönyörködje Shakespeare, Molière, Csiky, Berczik darabjaiban.

* „Pénzgazdaságunk és a vidéki intézetek” czimen megjelent Dobrovsky és Franke kiadásában a közgazdasági szemle külön lenyomatként az a nagyérdemű felolvasás, melyet Blum Bruno, a Budapesti Bankegyesület főtitkárja legutóbb a Magyar Közgazdasági társaságban tartott. A szerző kitartalmas közgazdasági tárgyú dolgozatai révén a szak közt már régebben előnyösen ismernek, e munkájában a takarékpénztári reform aktuális kérdését tárgyalja nagy gyakorlati érzéssel az idevágó bel és külföldi intézmények, szakművek alapos ismeretével és egészen új alapon, az eddigiektől elütő javaslatokkal keresi a megoldást. Az érdekes, sok helyt szellemes előadást a közgazdasági társaság előkelő tudományos közönsége élénk tetszéssel fogadta s könyv alakban bizton számíthat szélesebb körök figyelmére.

A szentesi harcz.

— Simák terrorizmusa. —

Arad, január 18.

Szentesen az izgalmak nem csillapodtak. Sima lapja szörnyen haragszik a mult vasárnapi kudarcért s hallatlan terrorizmust próbál meg.

A választási elnököt vezércikkben becstelenszer embernek nevezi. Üldözi azokat, akik Dienesre szavaztak. Így például a kántor ellenében arra izgatja a népet, hogy valamelyik temetés után kapiják le a tiz körméről s naspárolják el. Kátai Pál Jánosról, a Pázmány-párt vezérével azt írja, hogy nem tud bérést kapni, rákiabáltak a piacra, hogy ilyen Judáshoz nem áll be senki sem. Nyilatkozatot közöl továbbá a ref. pap ellen is, a ki a Sima pártja ellen mert szavazni.

A választás végéről azt írja a lap, hogy a záróra kitűzésekor a Sima-körben még 270 választó várt a szavazásra. E választók azon-

ban elég különösen nem szavazni siettek, hanem a párttanyára. Erről így ír a Sima lapja: „Mikor a több ezer főre menő közönségnek tudomására jutott dr. Szánthó Lajosnak választási stiklijje, felizgatott kedélyvel vonultak be a Tabak féle nagyterembe, amely különben is egész napon át tömve volt. Sima Ferencz, ki erős meghülés következtében hangját elvesztette és betegen ült félrevonultan a tömegetől, mikor értesült az esetről, bement a nagy terembe, a felháborodás végzetlen indulata erőt vett rajta, hangja néhány percze megnyílt és a választó polgárok jogán elkövetett sérelem fölött felháborodásával oly extázisban adott kifejezést, mely viharra, szenvedélyre, lánggra gyújtott minden kedélyt. Minden oldalról viharral zúgott, hogy az ilyen gazság embereit *agyon kell fenni*.”

Sima a féktelen zavart látva, csillapította az embereket. Már akkor csak susogva szólt, de esküre hivta föl az embereket, hogy e galád visszaélést nem rendbontással, nem törvénysértéssel, hanem azzal torolják meg, hogy a pótválasztásnál a pártból egyetlen egy lelket sem hagynak az urnától elmaradni.

Sokszor láttuk Sima beszédje alatt lelkesedni a szentesi népet, de ekként soha. Hasztalan volt itt csendőrség s katonaság, csak egy szavába került volna s az ezernyi férfi, meg ezernyi asszony, leány és fiu, *ment volna halálba* a jogában megsértett népkorlátlan szenvedélyével és féktelen indulatával.

A stiklik mestereinek Szentesen nem szabad játszani a tüzzel.

Ilyen terrorizmussal harcol Szentesen Sima Ferencz, s így készíti elő a talajt a febr. 4-iki pótválasztásra. Csak hogy a szentesi asszonyok sokkal jobban kiábrándultak már Simából, sem hogy kedvük lenne meghalni az egykori bálványért.

Aradi festőművész sikere külföldön.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 18.

Nagy port vert fel a múlt hónapban a fővárosi sajtóban megjelent és egynehány magyar festő hazafiatlanságáról szóló vádaskodó hír. Arról volt ugyanis szó, hogy a szentpétervári műkiállításra magyar festők is küldték be újabb műveiket, ezek között az aradi származású Kaufmann Izidor bécsi festőművész is. Ez utóbbinak különösen szemére vetették, hogy az osztrák-magyar hazafiságnak feltalálója, a mennyiben egyik képét az osztrák osztályban, a másik képét a magyar osztályban állította ki és ezen ténykedésével osztráknak is megmagyarnak is adta ki magát.

A fővárosi lapok erős szavakkal támadták meg ezért Kaufmann Izidort, de az *Aradi Közlöny* jobban informálva lévén, a hír megjelenése után rögtön helyreigazította a merő tévedésen alapuló vádat, kétségbevonhatlan tényekkel igazolta a tévedést és igazolta, hogy a festőművész hazafiságához semmi kétely sem férhet.

A tényállás pedig az, hogy a pétervári kiállítás osztrák osztályában is szerepel Kaufmann egy képével. Ezt a képet azonban egy bécsi kiállításon *Ő felsége* vette meg és a bécsi muzeumnak ajándékozta. A muzeum mint saját tulajdonát küldte be a pétervári kiállítás osztrák osztályába; a festőművész pedig saját legújabb festményét természetesen a magyar osztályhoz küldte. Ez a magyarázata a két osz-

tályban való szereplésének és ez nem volt alkalmas arra, hogy ily kemény váddal illessék derék honfitársunkat, ki művészetével a kiállításon csak újabb dicsőséget szerzett hazájának és közvetve *Aradnak*, szülővárosának:

Szent Pétervárról két hír is érkezett ma hozzánk. A *Szt. Petersburger Kunstfreund* következőképen ír legutóbbi számában.

„A Newa partján nemzetközi műkiállítás nyílt meg, amelyen osztrák és magyar művészek is nagyobb szabású műveikkel vettek részt. — A Genre-festők közül Kaufmann Izidor előkelő helyet foglal el. Az ő humora és az élet éles megfigyelése kellő méltánylásban részesül. A *czár és a czárné*, kik az udvaroncok nagy csodálkozására másfél órán át behatóan nézték meg a kiállítást, sokáig tekintették meg Kaufmann zsidó-tárgyu képét és annak egyes finom nüanszinak kiemelése mellett nagy dicsőretekkel illették.”

A *Szt. Petersburger Zeitung* ilyképp nyilatkozik Kaufmannról: „Kaufmann J. feketébe talált kiállított festményével; tisztábban és egyszerűsége elevebbül alig lehet képet megfesteni, melyben a humor diadalt ünnepel. A *rabbi látogatása* című genreképe telve jóízű humorral. Ott ül a nagytekintélyű rabbi, fején prém sapkájával, méltóságosan és komolyan egy szobában, melyben minden meg van, ami a zsidónak kedves és kegyeletes: a bőrkötésű talmudtól, az ércöntvényű sabbath csillárig. A rabbi mellett büszkén mosolyogva ül a családapa és kicsiny fiára tekint, ki sapkában, arczára omló hajtincscsel áll mellette; komolyságát enyhíti az, hogy kicsiny ujját szájában tartja, valószínűleg, hogy a rabbi által feladott nehéz kérdés felett jobban gondolkodhassék. A kép művészi kivitelével is méltó feltűnést okoz.”

A szentpétervári kiállításon tehát Kaufmann dicsőséget aratott és dicsőségéből egy fény sugar bennünket aradiakat is érint, kiknek körében izmos tehetsége fejlődésnek indult. A siker örömeiben itt élő édes anyjához levelet írt, melynek egyik passzusát a nyilvánosságra hozni érdemes.

— Boldog vagyok — így ír a művész — hogy festményem a Newa-partján oly szép elismerésre talált. És ha fájt is, hogy indokolatlanul támadásban részesültem a hazai sajtó részéről, ez nem tart vissza attól, hogy hangoosan és büszkén hirdessem mindenkor, hogy *magyar vagyok!*

Ez a pár szó mindent megmagyaráz.

Paraszt szivek.

— Bemutatásra kerül Aradon január 19-én. —

Arad, január 18.

Előre bocsájtom, hogy a darab szerzője, Balassa jó cimborám, kedves jó barátom, akivel együtt a Tisza partján sokszor-sokszor elméláztunk, és a pörös akták világából kiszabadulva a képzelet szárnyán egy szebb világban kalandoztunk, ahol az igazság igazabb és az emberek Isten másához közelebb jutottak.

Annak már ide s tova 15 éve. 15 év, az idő, hogy eljár. Cserebogár sárga cserebogár! Balassa a Tisza mentén tanult meg ábrándozni, ahol *Pósa* Lajos pengette lantját és édes dalokban énekelte a szögedi nép szívében élő érteket, annak ajkáról ellebbenő egyszerű, de a lelket megindító gondolatokat. Ez a világ előttem ismeretlen volt. A Maros partján nem így dobog a szív, nem így szólal meg a gondolat — búbajosabb amaz, erősebb annak magyar jellege, tisztább, fenköltebb, és nemesebb. A poezis ott szebb világban él és azért, mint kíváncsi gyermek a tündérmesét, feszült figye-

lemmel lestem Balassa ajkáról a szót, melylyel bevilágított a tanyai életbe, a tanyai emberek szívébe és lelkébe.

Az új-szegedi ligetben, egy árnyékos fásorban, emlékezel e jó Balassám? — ott olvastad fel első népszínművedet, gondolom „*Szegény Laczi*” volt a címe. Sok érzem, a drámai erő megnyilatkozása mutatkozott első művedben és poetikus lelkednek bélyegét reányomtatd azokra a mélabus népdalokra, melyeket színművedhez magad komponáltál és csendes esteiken hegedüdnön annyiszor eljátszottál. 15 évvel ezelőtt volt ez, amidőn *Dankó* Pista a Tisza partján sirta el első népdalait.

És most a midőn a *Paraszt szivek* tragédiáját olvasom, midőn képzeleted alakjainak hangját újból hallok, visszazáll emlékezetem a 15 év előtti időre és csak úgy tudom megítélni, hogy *Pósa* költészete, *Dankó* népdalai azok a kuforrások, melyekből fantáziád merit és melyek üdítő, pezsgő hatása művedet aczélozzák.

Ezek után méltatom a holnap este bemutatásra kerülő „*Paraszt szivek*” 1 felvonásos népszínművedet.

A darab meséje a következő: Cséti Ferencz (*Pintér*) egy küzönséges mezitlábos szolgáló leányka, Rózsa Verába (*Ruzsinszky*) lett szerelmes, és azt, bár édes apja eleinte ellenezte, később annak beleegyezésével feleségül vette. Az öreg Cséti szeme megakadt a szép fiatal menyecskén és a fiu rajta kapta, amint atyja a fiatal asszonnyal szerelmesen enyelgett. A fiu ott a helyszínén, megvadulva a hirtelen haragtól, atyját úgy megütötte, hogy belehalt. A betegágyon, mikor Ferko fia már bent ült a Csillag-börtönben, az öreg testamentumot csinált, fiát végkép kismizte, a vagyont pedig mindenestül Verára testálta. Ferkót 6 esztendőre ítelték.

Mialatt Ferke a börtönben sinylődött, Baló Mátyás (*Pethes*) beleszeret a menyecskébe és a menyecske, megfeledkezve hitese uráról, minden vagyonát Mátyásra iratja és felesége akar lenni. Az öreg Baló ezt megtudva, megátkozta fiát, ki eladta magát a bűnös nőnek annak ősi vagyonáért. János, az öreg béres (*Mezey*) is rossz szemmel nézi a dolgot és nagyon csodálkozik, hogy Mátyás miért iratja magára Ferke örökségét, mikor ő amugy is gazdag és azután Ferkének mindig legjobb cimborája volt? Mialatt Mátyás a városba jár az átírást megcsinálni, azalatt hazatér Ferke a börtönből; feltételeesen szabadlábra helyezték, mert jól viselte magát a börtönben.

Alig ér a szobájába, az öreg bérestől megtudja a szörnyű hirt felesége hűtlenségéről és hogy a vagyont Mátyásra iratta. Pedig Mátyás csak azért fogadta el a vagyont, hogy azt Ferkének visszaadja. A harag, a düh, a kétségbeesés kitör Ferkéből és kést rántva, a hűtlen asszonyt megöli. Így kerül vissza oda, ahonnan jött — a börtönbe.

Balassa sötét képet ragad ki a nép életéből és egyszerű eszközzel, népies nyelvezettel tárja fel előttünk. Az érdekes darab, mint mindenütt, nálunk sem fogja eltéveszteni hatását.

A darab keletkezésének is érdekes a története. A hódmezővásárhelyi szinkör megnyitására kellett a darab és annak megírására nagyon rövid határidőt szabtak. A határidő közeledett, de a darab még nem volt meg. Az erélyes sürgetésekre Balassa a Kass-kávéház egy fülkéjében papirost vett elő és ott csinálta meg a darab vázát. Következő három délutánon pedig ugyanott kidolgozta. Első bírálója fenkölt szellemű neje volt, ki midőn rámondta, hogy a darab jó, postára tette és néhány nap múlva megindultak belőle a próbák és az előadás

napján Balassa irói dicsősége hirtelen magasra szállott.

A holnapi előadásból, melyen maga a szerző is jelen lesz, a mi közönségünk is közvetlen meggyőződést fog szerezni, hogy *Balassa* ihletett költő, kitől a magyar irodalom még sok és fényes darabokat várhat. **Carolus.**

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az amatőr-klub holnap pénteken este 8 órakor a *Honisch*-féle műteremben évi rendes közgyűlést tart, a melynek tárgya az elnöki megnyitó után a titkár évi jelentése, a pénztáros beszámolója, új tisztikar választása és az indítványok tárgyalása. Az elnökség kéri a tagokat, hogy minél többen jelenjenek meg a közgyűlésen.

Rendőrség — szerelem.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 18.

A Központi szállóba ma reggel beszökött a szerelem. Valósággal szökött egy szerelmes pár formájában. És a mi a dolognak külön érdekességet ad, a leány egészen gyerekmód fiatal, rövid szoknyát visel még. Tizennégy esztendő alig múlt, de a szerelem elsöktette hazulról. Itt Aradon utólérték és a szerelemben beleszólt a — rendőrség.

Ma reggel 6 órakor érkezett a pár a szállóba. A férfi bekötött szemű, alacsony ember volt, jól öltözködött, vagyonos embernek látszott; a leány gyönyörű szép, kifejtett bakfis. A szállóban előkelő szobát rendelték s az első emelet 10. számú utcái szobáját kapták.

A bejelentő lapra *Sipos* Endre gazdász és *Sipos* Helén névvel iratkoztak fel, mint *testvérek*. Aradra *Kisvárdáról* jöttek. Szobájukban hosszabb ideig tartózkodtak, majd azután lementek a kávéházba reggelizni s később a várost is megtekintették.

E közben azonban baj történt. A rendőrséghez távirat jött *Kisvárdáról*, a melyben egy *L.* nevű ur kéri, hogy öcscsét, a ki egy fiatal leányt házuktól megszöktetett, *tartóztassák le*. A rendőrség ennek folytán azonnal kérdést intézett a szállodákhoz és rájött, hogy a szökevény pár a Központi szállóba költözött.

Titkos rendőrt küldtek a szállóba, a ki igazolásra hívta fel őket. A fiatal ember beismerte, hogy *álnévvel jelentkezett*, mert nem *Siposnak* hívják, hanem *L.*-nek és a vele levő leány sem nővére, hanem csak távoli rokona. Tagadta azonban, hogy megszöktette a leányt, mert az önként jött vele szerelemből, a melynek otthon gátat vetettek volna.

A detektív felszólította a szerelmes párt, hogy menjen vele a rendőrségre. Engedelmeskedett is, hogy azonban nagyon feltűnő ne legyen a dolog, nem a rendőrrel mentek, hanem a szálloda egyik szolgájaként vezették magukat a városházára, a detektív csak úgy követte őket.

A rendőrségen jegyzőkönyvet vettek fel az esetről és pedig külön a hamis név használatáért, amelyért azonnal meg is birságotkák a szökevényeket és külön a szöktetésről, amelyet a leánynak egészen fiatal kora súlyosbítt. A fiatal ember azonban a szöktetést határozottan tagadja, s a leány is úgy vallott, hogy ő akart vele jönni.

Bevallották, hogy a leány, aki árvagyerek, *Kisvárdán* a fiatal ember bátyjának házában lakott, s a fiatalember látogatába ment a bátyjához, mikor beleszeretett. A szerelemnek nem tudtak ellentállani, s mivel otthon nyilvánvaló lett volna egymáshoz való viszonyuk, megszöktek.

A délután folyamán megérkezett a szökevény leány gyámja, a fiatalember bátyja. Őt is kihallgatták a rendőrségen, s a szerelmeseket még két izben idézte maga elé azután a kapitány. A fiatal ember 200 frt biztosítékot tett le a rendőrségnél, s így szabadon hagyták a leánynyal együtt, úgy, hogy holnap reggel folytathatják az utjukat. Csakhogy most már hazafelé. Mert a szerelmesek nagy családi jelenet után bocsánatot nyertek, s míg a szökevények feltalásának öröme a család a kávéházban örvendezett, addig a fiatalok a szálló emeletén bérelt szobájukban pihenték este a nap fáradalmait, a kihallgatások izgalmait.

Reggelre kelve pedig kiköltözik a szerelem a szállodából és megy tovább, — hazafelé.

Összeomlott alagut.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 18.

Nagy rémületet keltett ma este a fővárosban az a hír, hogy a bécsi gyorsvonat *nagy késéssel* fog megérkezni a nyugati pályaudvarba. A késés hírét nyomon követte a másik, hogy a vonat elmaradásának oka *nagy vasuti katasztrófa*.

Egy esti lap külön kiadást adott ki a szenzációs eseményről s az egész fővárosban általános aggodalommal tárgyaltak a veszedelemről. Azokat, kiknek hozzátartozóik a napokban Bécsbe utaztak s mostanába volt várható visszatérésük, az ijedelem kiüzte a nyugati pályaudvarhoz, hol tömegestől rohanták meg az állomásfőnököt és a hivatalnok személyzetet, hogy a kétséges helyzetben felvilágosítást kapjanak.

Még növelte a közrémületet az újabb távirati hír, mely tudatta, hogy a *Pozsony előtti alagut beszakadt* s ez okozza a késést. Az alagut pár kilométernyire van Pozsonytól a Bécs felé eső irányban, közvetlenül az ugynevezett „vörös-hid” előtt.

A hír, mint a későbbi értesítés megerősítette, valóban bizonyult, amennyiben az alagut *fala 200 méternyi terjedelemben leomlott*. A rémületet keltő katasztrófa azonban nem történt meg, mert a beszakadás alkalmával vonat nem közlekedett az alagutban. A véletlen kedvező játéka, hogy ez így történt, mert rá gondolni is rossz arra az eshetőségre, ha a fal leomlása alkalmával valamely vonat halad el alatta. Ez pedig ugyancsak sűrűn esik meg a budapest-bécsi vonal óriás forgalmu alagutjában.

A vonatok most átszállással közlekednek ezen a részen. Az utasokat a megakadt bécsi vonatról kocsikon vitték a pozsonyi állomásra, honnan külön vonat hozta őket nagy késedelemmel Budapestre.

A forgalmi akadályt a mai napon még nem sikerült elhárítani s előreláthatólag több napon át csak átszállással lehet a közlekedést fenntartani.

HIREK.

Drágul a szén.

Mit gondolsz, ó nyájas olvasó, mi közöd van neked ahhoz, hogy az ifjúcseh morvaosztrai bányászok letették a csákányt? Azt mondod, hogy semmi közöd nincs? Nagyon tévedsz. El fog jönni az idő, el fog jönni egy-két nap múlva, hogy fogcsikorgatva fogsz meggyőződni arról, hogy neked is áldozni kell a dallamos cseh nyelv szabadságának oltárán. Morva-Osztrauban ugyanis sok szentet bá-

nyásznak. De mert most nem bányásznak, kevés a szén. Különösen kevés Bécsben. A megszorult bécsiek most a magyarországi kőszénbányáktól szerzik be szükségletüket. Nagy kelendősege van tehát most a magyar szénnek és a magyar szénbánya részvénytársaságok azt gondolják, hogy bolondok volnának, ha most fel nem emelnék a szén árát.

Fel is emelték, métermázsánként tizenkét fillérrel. Talán többel is.

Itt vagyunk a kemény tél derekában. Szüksége van szénre a legszegényebb embernek is. Ez a sok ezer szegény ember mintha a testéből vágná ki azt a tiz, tizenegy, tizenkét fillért, melylyel a szén árát tul kell fizetnie és pedig azért, mert „*zde!*” kell a csehnek, nem „*hier!*”

No aztán meg azért, mert a mi iparvállalataink, midőn cikkekik kereslete megjavul, első kötelességüknek tartják, hogy a szerencsés üzleti fordulat fejében a kényszerítő szükséggel szemben álló szegényember zsirjából fokozott mértékben hizzanak.

Lám, milyen büszkék vagyunk kulturánkra! S mégis milyen messze vagyunk a barbár Oroszországtól, ahonnan a következő hír érkezett:

Varsó, január 17.

A kőszénárak hihetetlenül emelkednek. A további emelkedés megakadályozására ma *kormányukáz* jelent meg, amely *ötven kiló szén árát tizenöt kopekban állapítja meg*. A ki e rendelet ellen vét, az *Uralba megy száműzetésbe*.

— A közjegyzőség és a radnai mandátum. A mai lapokban czáfolat jelent meg az aradi közjegyzőség betöltéséről szóló hírünkre vonatkozólag. Ezzel szemben a *legmegbízhatóbb helyről* vett és feltétlenül hiteles információ alapján ismételen és egész teljességében fenntartjuk azon értesülésünket, hogy *Beles* János országgyűlési képviselőnek aradi kir. közjegyzővé való kinevezetése igenis befejezett tény és hogy az ekként megüresedő mária-radnai kerületben *Zselénski* Róbert gróf, főrendiházi tag képviselőjelöltnek fel fog lépni.

— *Wlassics* disztag — Amerikában. *Wlassics*ot mindenütt szeretik és okkal, mert ez a nagytevékenységű ember igazán sokat tett a magyar kultúra ügyéért. Legújabbán — mint táviratunk jelenti — az amerikai clevelandi magyar egyesület méltányolta érdemeit avval, hogy disztagjává választotta. A miniszter most kapta meg az erről szóló értesítést.

— *Uj delegációs tárgyalások májusra*. Bécsben — mint tudósítónk táviratozza — az a hír járja politikai körökben, hogy a jövő évi közös költségvetés megállapítása végett már most májusra össze fogják hívni a delegációkat. E célból a parlamentek április hónapban meg fogják választani az új delegátusokat. A májusi tárgyalások a törvényes rendelkezésekhez képest Budapesten fognak lefolyni, miután most Bécsben üléseztek a delegációk.

— *Miklós* csár nem antiszemita. Oroszországban épen nem jó zsidónak lenni; alig egy-két éve még azoknak a kegyetlen zsidóüldözéseknek, a melyek tömeges kivándorlásra kényszerítették a muszka zsidóságot. Most mintha megenyhülne a sorsuk egy kicsit — legalább erre vall az a szt.-pétervári távirat, a mely jelenti, hogy innentul az orosz katonaságnál szolgáló zsidók is lehetnek altisztek. Hogy lesznek-e, az más kérdés, ezt már nem a csár intézi, de haladás az is, hogy legalább a tilalmat eltörölte a csár. Ő nem antiszemita.

— *Segédtitkári kinevezés*. A földmivélsügyi m. kir. miniszter *Baudisz* Virgil segédtitkári czimmal felruházott jószágigazgatósági fogalmazót, az aradi kir. jószágigazgatóság személyzeti létszámba, segédtitkárrá kinevezte.

— **A valutarendezés aranya angol kézen.** Szenzációs hirt közöl egy könyvatos ujság — mint tudósítónk táviratozza — a budapesti bankok munkájáról. Azok a nagy bankok, a melyeknél a valutarendezés aranya el volt helyezve, e szerint több millió forint értékű aranyat az angol kormánynak adtak kölcsön, s ezzel az aranyat egyelőre legalább külföldre juttatták. A hír megerősítésre vár.

— **Csőd a megyében.** *Blau Mór* és *fiai* soborsini cég, melynek egyedüli tulajdonosa *Blau Mátyás*, maga ellen csődöt kért, melyet az aradi kir. törvényszék el is rendelt. Tömeggondnokul *Parecz Béla* drt, helyettesül *Králitz Lajos* drt nevezte ki. A csőd alá kerülő vagyon, hir szerint 25—30.000 forintot ér.

— **A telepítési ankét.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Ma délután kezdette meg a telepítés ügyében összehívott ankét tanácskozását. *Darányi Ignác* földmívelési miniszter maga elnökölt s hosszabb beszéddel nyitotta meg az értekezletet, a melyet a telepítési törvény tervezet megvitatása végett hívtak össze. Az ankét három napig fog tartani.

— **Uj mérnök a jóságigazgatóságnál.** A földmívelésügyi m. kir. miniszter *Szabó István* soproni lakos okleveles mérnököt az aradi kir. jóságigazgatóság személyzeti létszámába jóságigazgatósági mérnökké nevezte ki.

— **Házasság.** Váradi *Török Gyula* földbirtokos január 15-én tartotta esküvőjét *Déznán*, váradi *Török Margittal*, váradi *Török József* földbirtokos és vasgyáros kedves leányával. Tanúk voltak: földéaki *Návay Géza* földbirtokos a menyasszony és rétháti *Kövér Márton* földbirtokos a vőlegény részéről. Az esküvőt, tekintettel a családban előfordult gyászra, egész csendben tartották meg.

— **Gázizzófény-szabadalom a bíróság előtt.** *Braun és Schuch* aradi vendéglősök ellen a magyar gázizzófény-részvénytársaság kártérési pert indított hamis izzótestek használata miatt. A részvénytársulat azon az alapon indította meg az eljárást a *Braun és Schuch* cég ellen, mert az izzótestekre nézve szabadalmi joga van s így a szabadalmi törvény 8. §-a alapján ezen szabadalmazott izzótestek utánzatait üzemi berendezésként használni nem szabad. Az aradi törvényszék *felmentette a Braun és Schuch* céget azért, mert a vendéglői terem kivilágítását üzemi berendezésnek nem vette. A nagyváradi kir. tábla, valamint ma a kir. kuria *helybenhagyta* az elsőbírósági ítélet rendelkezését, de csupán azért, mert panaszlottak nem szakértők s annak a felismerésére, hogy a használt égők tényleg utánzatok-e, képességgel nem bírnak.

Ez a döntés kereskedői körökben szenzációt keltett, mert a „Victoria“-égők jóval olcsóbbak az „Auer“-égőknél. Ezen érdekes ügyben a vádlottak képviselője *Nemes Zsiga* dr. ügyvéd mindvégig azt hangsúlyozta, hogy a „Victoria“-égők nem „Auer“ utánzatok, hanem *önálló gyártmányok*, ezt megerősítették a szakértők is, s így mind a három bíróság elutasította az Auerfény részvénytársaságot panaszával.

— **Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi,** hogy dr. *Hajas József* ügyvéd, Szarvas székhelyllyel, az ügyvédi lajstromba folytatólag fölvetetett.

— **A Kölcsey-egyesület zsurja.** A Kölcsey-egyesület január hó 19-én, pénteken délután fél 5 órakor tartja második felolvasó estélyét a városháza dísztermében következő műsorral: 1. Nehány vétség a művészet ellen. Irta és felolvassa *Kereskedő László* tanár. 2. Magyar tánczok. Chován *Kálmántól*. Zongorán előadják *Kovács Mariska* és *Steingassner Margit* urhölgyek. 3. Szavalat. Tartja *László Gyula* a városi színház tagja. 4. Részlet a *Hugenották-ból* (az apród éneke.) Éneklí *Ruzsinszky Ilona* urhölgy, a városi színház művésznője. Zongorán kíséri *Schreyer Harry* ur. *Helyárak*: Ülőhely 1 korona

(családjegye 5 helylyel 4 korona.) Belépő-jegy 60 fill. Deák-jegy földszintre 30 fillér. Jegyek előre kaphatók: Ifj. *Klein Mór*, *Révész Nándor*, *Kerpel Izso* és *Keppich Zsigmond* könyvkereskedésében.

— **Tűz a községi bíróságnál.** Veszedelemben forgott tegnap az aradi községi bíróság hivatala, mely kevés hujja, hogy le nem égett. *Heintz* irnok munka közben ledöntötte a petroleum lámpát, mely a földre esett, s ott a lángra kapott petroleumtól égni kezdett a padló. Egyben tüzet fogott több irat s a hivatal nagy iktató könyve. A tűz veszedelmes mérveket öltött s nagyobb baj lett volna belőle, ha kellő időben be nem jön egy hivataloszolga, ki köpenyét rádobta a lángra s ezzel elfojtotta. Ha elégtek volna a községi bíróságban felhalmozott iratok és könyvek, óriási bonyodalom és sok kár származott volna belőle.

— **Az emberiség ez idei jötevői.** Emlékeznek még olvasóink *Nobelnek*, a dinamit feltalálójának híres végrendeletére, amely 30 millió márkát juttatott egy alapítványnak, amelynek kamataiból öt 200.000 márkás díjat osztanak évente ki azoknak, akik az emberiség javára legértékesebb felfedezést, találmányt, vagy tetet csináltak. Ugyanilyen összegű díjat tüztek ki annak is, aki az örök béke eszméjét legtehetősebben propagálja irásban és annak, aki legtöbbet tesz ennek az eszmének megvalósításáért. Tudományos körök most annak a megállapításával foglalkoznak, az utolsó idők felfedezései közül melyik tarthat legtöbb joggal igényt a Nobel-féle jutalomra. — Első helyen *Röntgen* professzort említik, aki a sebészetnek, főképen pedig a katonai sebészetnek új világot nyitott meg sngaraival, s ezzel lett jötevője az emberiségnek. Mellette méltóképen említik *Marconit* a drót nélkül való táviratozásért, *Nordenskjöld* professzort gyémántfurásaiért, *Metschnikoffot* élethosszabbító szerumáért, *Andree* sarki expedícióját — persze csak az esetre, ha visszatérne. A három tudományos és egy irodalmi díjat e stockholmi akadémia, a leszerelésért és békecsinálásért kitűzött díjat a norvég storthing által kirendelendő bizottság adja ki. Az utóbbira Svédországban *Dunant* Henrit jelölik, a „Vörös Kereszt“ megalapítóját és a dán békebarátot: *Bajer* Fredriket.

— **Telefon hangverseny.** Tegnap este folyt le ez a hangverseny, ugy 8—9 óra között. Egy aradi orvos volt a hangverseny publikuma. A doktor ur szörnyen unatkozott. A felesége nem volt odahaza, talán zsuron, talán egyleti gyűlésen időzött. A doktor ur nem tudta, hogy csapja agyon az időt. A *Sulamith* melódiát fütörészte. Egyszerre csak eszébe jut, hogy neki neki van egy fiatal ember ismerőse, a ki remekül kezeli a hegedűt.

— Hopp, meg van! — kiáltott fel s a telefonhoz lépett.

— Halló!

— Halló! Ki beszél?

— X. dr. Kedves barátom, legyen szives, vegye elő a hegedűjét s játszon nekem valamit *Sulamithból*.

— A fiatal ur boszusan dörmögött. Vendégei voltak, javában folyt a kaláber. Épen béla-kasszát mondott . . . No de hát elő kellett venni a doktor ur kedvéért.

A doktor el volt ragadtatva.

— Még egyszer kérem.

— Egy pár percnyi türelmet.

Egy cigányprimásért küldött, ki a szomszédvendéglőben ült.

Odaállította a telefon elé, ő pedig leült kártyázni. A cigány húzta. A doktor ur oda volt az élvezettől.

A fiatal ur ezalatt nyert egy néhány kasszát s veszített is egy párat.

Egy félóra mulva csengett a doktor. A fiatal ur sietett a telefonhoz.

— Kedves barátom, maga ugy játszik, mint egy művész. Az utolsó két darabot a feleséggel együtt hallgatuk. Az ő nevében is köszönöm. Nagyszerű volt, gratulálunk . . .

. . . A fiatal ur felakasztotta a kagylót. Viszszament az asztalhoz. A társaság már oszlott. Összeszámította a nyereséget. 1 frt. 80 kr. A cigánynek 3 frt kellett . . .

— **A Duna.** A fölmívelésügyi miniszterium vizrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint a Duna *Steintól* lefelé apadóban van jégzajlással. A jég Paks alatt, *Fajsznál*, *Bajánál*, *Zimonymnál* változatlanul áll. *Budapestnél* tegnap óta a víz 16 centimétert apadt, s mai magassága 156 centiméter.

— **Idézés a sirból.** A mai hivatalos lap közli ezt a idézést:

IDÉZÉS. *Hengge* Alajos, szombathely egyházmegyei áldozópap, csatári apát s volt pinkamiskei plébános, ezennel felhivatik, hogy a veszprémi szentszéki ügyész által ellene indított per folytán 1900. évi április hó 2-ának reggeli 9 órájára Veszprémben, a püspöki szentszék előtt személyesen megjelenni annál is inkább élengedhetlen kötelességének ismerje, mert ellenkező esetben a szentszék meghallgattatása nélkül is ítékezni fog. A veszprémi püspöki szentszéknek 1899. évi november hó 24-én tartott üléséből. *Kemenes Ferenc* s. k. szentszéki elnök.

Hengge Alajos másfél évtized előtt rejtelmesen eltűnt Budapesten.

— **Kutya kosztón.** A Bécs melletti *Klosterneuburgban* az utászlovölde mögötti kőbányában ör volt *Witt* Ferencz, a ki egy *Schall* Barbara nevű asszonnyal élt együtt. Wittet egy sapka lopás miatt kerestette a rendőrség, s ekkor különös dologra jött rá. Ez az ember kutya meg macska husból élt. Összefogdosta a környék kutyaít és macskáit és a szükséghez képest lemészárolta őket. Mikor a rendőr *Witt* lakására jött, ez épen egy kutyát ölt le. Egy másik megnyuzva csüngött a szobában. A fazékban macskahus főtt. A szoba pallója tele volt beitatott vérrel. A rendőr a két állatkinzót letartóztatta.

— **Adóstatárium Szabadkán.** Nagy baj van Szabadkán. Oly kivételes intézkedéseket tettek ott a pénzügyi hatóságok, hogy az emberek bizony megijedtek. A pénzügyminiszter tudniillik leiratban felszólította *Birkás* Lajos adóügyi tanácsost, hogy vagy behajtja 16 nap alatt az összes adóhátralékot, vagy pedig oly következményekről gondoskodik majd a pénzügyi kormány, hogy a szabadkai adóhivatal mindenesetre be fogja hajtani ezeket az adókat. A szabadkai lapok haragosan írnak erről a rendeletről, azt mondván, hogy ez a drákói szigorúság az adóbehajtásban sok családnak lehet a megrontója. De nem is látják indokoltnak, mert a közadók behajtását eddig sem hanyagolták el az adóhivatalban és ami visszamaradt, azért maradt vissza, mert sokan, a rossz időkre való tekintetből haladékot kértek és kaptak is.

— **Magyar János.** Ezt a nevet adták annak a csecsemőnek, kit néhány hét előtt a *József főherceg-ut* egyik házában kapujában találtak. A gyermek a lelencházba került s ott tartották mind a mai napig. Ma jelentés érkezett róla, nagyon szomorú jelentés. *Leitner* Ernő dr. a lelencház igazgató orvosa értesítette a várost, hogy a gyermek meghalt. Ezzel *Magyar János* rövid regénye befejezést nyert.

— **Megbüntetett énekesnök.** A budapesti rendőrség tegnapelőtt éjjel a keleti pályaudvarról előállította a VII. kerületi kapitánysághoz *Tóth* Andrásné szül. *Raseterits* Teréz és *Hopp* Julia nevű énekesnőket. Az illetőkkel még négy énekesnő volt, a kiket egy varsói dalcsarnokba akartak elvinni. Miután a kívándorlás közvetítésére szóló engedélyiratukat nem tudták előmutatni, a VII. ker. kapitányság *Tóth* Andrásné 14 napi elzárásra s 100 korona pénzbüntetésre, *Hopp* Juliát 8 napi elzárásra s 50 korona pénzbüntetésre ítélte, mely ítéletben mind a ketten megnyugodtak. A két közvetítőt, valamint a leányokat megvizsgálták a rendőrség orvosai, s közülök kettőt betegnek találtak. Ezeket egyenesen a kórházba vitték.

— **Rémület egy állomáson.** A hollódi vasuti állomáson óriási riadalmat okozott tegnap délelőtt egy szerencsétlen örült leány. A kis

bakterház szobájában egy-két subás utas várt a tenkei vonatra. Közöttük üldögélt egy himlőhelyes arcú, husz esztendősnék látszó leány is, aki sűrűn kaczagott az emberek beszédén, de a viselkedése egyébként nem volt feltűnő. Mikor az őr jelezte a vonat közeledését, s az utasok kisiettek a sinek mentére, a lányzó is kiment velük. Kint azután hirtelen gyanút keltett, hogy erőnek-erejével a vágányokra akart állni. Hiába való volt az őr figyelmeztetése, az emberek kiáltozása, ahányszor elüzték a veszedelmes helyről, mindannyiszor visszalopódzott:

— Ne féltsenek engem — nevetett — voltam én már holt ember elégszer!

Most már azután lefogták a lányt, aki rimánkodásra fogta a dolgot, s igyekezett elhíttetni, hogy tréfált csupán. Látszólag nyugodtan is viselkedett, s már nem tartották szemmel. Mikor azonban a vonat csak pár lépésnyire zakatolt, piros keszkenőjét leoldta a fejről, s vérfogyasztó sikoltással rohant a vágányokra, hogy a gép elé vesse magát. A megrémült utasok egyike az őrral együtt utána iramodott, s a legvégső pillanatban, ugyszólván a halál torkából mentette meg a lányt, aki kiterjesztett karral vágódott végig a vágányokon. A lokomotív közvetlen közelben volt már, mikor a szerencsétlen teremést elvonszolták a pályatestről. A lány, akit a faluban nem ösmernek, kilétére nézve nem tud felvilágosítást adni, s feleleteivel, viselkedésével azt a gyanút kelti, hogy nem öngyilkos jelölt, hanem elmezavart. Az előjáróság intézkedett, hogy beszállítsák a biharmegyei központi kórház megfigyelő osztályára.

— Kis ház, nagy kassza. Furcsa helyzetbe került most a nagyvárad kir. adóhivatal, a melynek helyisége a fő-utcai Fleischer-ház emeletén van. A hivatal ugyanis a földszintre költözik, de sehogyszem tudják kifundálni, hogy a három óriási vaskasszát hogyan szállítsák le az emeletről. Mindegyik körülbelül 30—40 mázsa súlyu. Találékonyabb emberek hamar készen lesznek a válaszsza. Azt fogják tanácsolni, hogy vigyék le épüget, mint ahogy felvitték. Igen ám, csak hogy azt a három kasszát az épülő házba vitték még fel és csak azután építették köréje a szobát. Szóval a három kassza úgy járt, mint az egyszerű tót diák rokája, amely tudvalevőleg „lyukba bebujta, de nem lehet ám gyere ki!” — Fölmerült az a terv, hogy a falat kibontják, de ebbe a házigazda nem akar beleegyezni. A lépcsőn nem lehet levinni őket, mert az okvetlenül leszakadna a súlyok alatt. Még a legjobb megoldásnak az látszott, hogy adják bérbe az emeleti helyiséget valami hivatalnak, amely potom áron átvenné a kasszákat. Így azok továbbra is ott maradhatnának. Csak hogy Nagyváradon nem igen van olyan hivatal, amelyiknek három 30 mázsa súlyu kasszára volna szüksége.

— Kirabolt postakocsis. A szomszédos Torontál vármegyében néhány hét óta napirenden voltak a rablótámadások. Egy pénzügyőri vigyázó járta keresztül-kasul a megyét és fegyverrel állta utját mindazoknak, akik elébe kerültek. Egymásután kirabolt egy sereg embert s legutóbb arra vetemedett, hogy megállított egy postakocsit és kifosztotta azt teljesen.

A csendőrségnek hírül vitték a merényletet és az nyomozásra indult. Őrjáratok keresték mindenfelé a rabló pénzügyőrt. Hosszas, fáradságos nyomozás után végre nyomába akadtak és letartóztatták.

A pénzügyőr merényletéről tudósításunk a következő: Néhány héttel ezelőtt egy *Parman Plebera* nevű horvátországi munkás panaszt tett a valkányi községi előjáróság előtt, hogy őt egy pénzügyőr megrabolta. Eléje állt az országúton, a mellének szegezte fegyverét és ráparancsolt, hogy pénzét adja át. A munkás megrettent a pénzügyőr fenyegetésétől és átadta a pénzét. A rabló ezzel nem elégedett meg, ha-

nem elvette a munkástól a pipáját, dohányát is. Másnap ismét érkeztek panaszok. A pénzügyőr ekkor már másfelé járt és utjában több embert fosztott ki. Mindenkit megtámadott és aki ellen szegült azt azzal fenyegette, hogy keresztül lövi. A torontáli csendőrsökről járőrök mentek széjjel a megyében és nyomozták a garázdálkodó pénzügyőrt. Felkutatták a községeket, de a rablónak nem akadtak nyomára. A míg a csendőrök mindenfelé kutatták a rablót, az alatt ez a legvakmerőbb rablást követte el. A *Dinyás* község felé vezető útvonalon utját állta a községi postakocsinak és kifosztotta azt. Nagy fenyegetések között elrabolt attól több postaszakot. A csendőrök az országúton rá is találtak a zsákokra. A pénzügyőr kardjával felvagdalta a zsákokat és a tartalmát átkutatta. A leveleket, amiknek nem vehette hasznát, széjjel szórta az országúton.

Még ugyanaznap letartóztatták a csendőrök a rablót *Rehberger Imre pénzügyőri vigyázó személyében*. Üldözték községeken keresztül és Módos község határában letartóztatták. A rabló, a mikor látta, hogy már nem menekülhet, öngyilkosságot akart elkövetni. Golyóra töltötte szolgálati fegyverét és magára akarta sütni. De erre már nem volt ideje. A csendőrök hirtelen körül vették és lefegyverezték. A rablót a csendőrök közre fogták és bekísérték Módosra, ahol a kir. járásbiróság azonnal elzáratta.

— Uj seprőgép. Egy budapesti testvérpár elmés szerkezetű új seprőgépet talált föl, a mely a munka közben való porképződést teljesen megakadályozza. Az új gép külsőleg nem sokban különbözik a most forgalomban levőtől, csak hogy a felső részén légfújtatóval és víz-permedezővel van ellátva, a mely a port megköti. A föltalálók följajánlották az új gépet megvétele a fővárosnak, a tanács azonban kijelentette, hogy csak akkor határozhat e föl, ha a gép a praktikus használatban is ki lesz próbálva.

— Nagy fizetésképtelenség. Az utóbbi időben oly mélyen sújtott temesvári piacot ismét nyugtalanítja egy nagy fizetésképtelenség. A délvidék egyik legrégebb és legnagyobb vaskereskedő cége, *Pausenberger János* utódai szüntette be fizetéseit. Két év előtt a cég egyik tulajdonosa, *Geyer Izsó* kilépett a cégből és átvette a *Freyler*-féle vasáru-üzletet a Gyár városban és a *Csasnek*-féle vasáru-üzletet, mire a cég a másik tulajdonos, *Rosenthal Gusztáv* egyedüli birtokába ment át. A múlt évben *Strausz Jakab* lépett be üzlettársnak, de f. é. január 1-ével ismét kilépett. Hir szerint a cég tartozásai 250.000 koronát tesznek ki, a miből 70.000 korona a nadrági vasipar-társulat követelése. Most veszik fel a cselekvő állapotot és remélik, hogy lehetővé teszik az üzlet további fenmaradását.

— Kerestetik egy fekete kutya. Elveszett Bécsben egy fekete kutya, a gazdája keresi. Nem mindennapi vala a kutya, érdemes keresni, s a becsületes megtalálónak a kilátásba helyezett száz koronát megfizetni érte. A kutya tudniillik, mint gazdája *Fries* grófné hirdeti öles plakátokon, a fején mopsz, s lábán dakszli, — valóságos csodabogár. A neve is előkelő, misztikus poéták ideáljainak való: *Puppa*. Az óriási plakátok, a melyeken „Fekete kutya” címmel hirdette *Fries* grófné a száz korona jutalmat, nagy hatást tettek. Minden utca gyerek *Puppát* hajszolta, a fekete kutyát, a ki a milyen dakszli a talpán, olyan mopsz a fején. De a melyik dakszlit elfogták, az nem volt mopsz, a mopsz meg nem volt dakszli. Szóval kutya nincs, — száz korona jutalom sincs. Hanem azért lehetne még a dolgon segíteni. Például a *Lumpáczius Vagabundus* Czérna szobójának az ötletével: ragasztassák lejjebb, jó alacsonyra a hirdető plakátokat, hogy a — kutyák is elolvashassák. Végre is az ügy első sorban az övék.

— Részeg gember balesete. A főváros határában csatangolt az éjjel *Majori József* 52 éves gyöngyösi születésű napszámos. Fejében erősen dolgozott az élvezett pálinka gőze és a részeg ember nem törődve a sűrűn hulló hóval, ban-

dukolt utcázáról-utcázára. Lakása nem volt, a mely oltalmat adott volna neki a zord téli idő viszonyosságai ellen és így utczákon csavarogva akarta tölteni az éjszakát. Amint végig dülöngözött részegen az utcákon, egyszerre elbukott, fejét odavágta a járda széléhez és ott maradt fekve a földön. A hó már majdnem egészen eltemette a részeg embert, a mikor a rendőrjárat rábukkant. Fején hatalmas seb tátongott. A rendőrök magához térítették és beszállították a kilencedik kerületi parancsnokságra. Onnan a mentőkért telefonáltak, akik a súlyosan megsebesült embert a Rókus-kórházba szállították.

— Tombola tárgyak egyetek részére, sehol sem kaphatók nagyobb választékban és olcsóbb áron, mint *Porter Vilmos* koronás áruházában Aradon, a Központi szálloda épületében. A helybeli és vidéki közönség minden rétege már régen bizalommal és különös előszeretettel fordul meg ebben a szoliditárgáról híres üzletben. Remek dísz tárgyak már egy koronáért is kaphatók!

— Magyar név. *Kubis Pál* a magy. kir. államvasutak aradi málházoja úgy saját, mint gyermekei orszébet, *Pál* és *Ilona* nevét belügyminiszeri engedéllyel „Kinizsi”-re változtatta.

— T. üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Kronstadt, Schässburg, Hermannstadt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, január 18.

Amikor két év előtt a magyar országgyűlés elé terjesztették a magyarországi községnevek megváltoztatásáról szóló törvényjavaslatot, a szászok mindenáron nemzetiségi sérelmet akartak abból kiolvasni.

A szász sajtó, egy sereg röpirat, mind azt hirdette, hogy Magyarországon tüzzel-vassal magyarosítanak, a hazában élő nemzetiségeket megakarják semmisíteni, mert ime itt van a kétségtelen bizonyíték: a Hermannstadtból Nagyszeben, Kronstadtból Brassót akarnak csinálni.

Ezzel a mü-felháborodással a szászok nem érték el céljukat, mert a király szentesítette e törvényt.

Azután csöndben voltak a szász atyfiak, nem is hallatszott, hogy valamire készülnének a törvény ellen; míg egyszerre nem topantak a névváltoztató végrehajtó-bizottság elé, amely most bőven foglalkozhatik azzal a rengeteg paksamétéval, amivel a szászok előrukkoltak, hogy bebizonyítsák, mely szerint Kronstadt csak Kronstadt és semmi más.

A törzskönyv-bizottság ugyanis felszólította az összes törvényhatósági városokat, hogy a nevükre vonatkozó okmányokat küldjék be a statisztikai hivatalnak és jelöljék meg az új nevet, melyet viselni akarnak.

Segesvár, Brassó és Nagy-Szeben szász városok is beküldték a nevükre vonatkozó adatokat és feleltek a törzskönyvbizottság kérdéseire eképpen:

Mi a község neve és írásmódja: Kronstadt, Schässburg, Hermannstadt, (Brassó, Segesvár, Nagy-Szeben.)

Mi a község hivatalos jellegű elnevezése Kronstadt, Schässburg, Hermannstadt.

A község javasolt új neve: Kronstadt, Schässburg, Hermannstadt.

Minden kérdésre ezzel válaszolnak a szászok és komolyan hiszik, hogy igazuk van.

Az országos levéltár már kiderítette, hogy nagyon tévednek a szász atyfiak. A levéltár, okmányaiból mutatja ki, hogy a szászok csak kereszteltek. Már ezernégyeszáztól kezdve, ha törvény előtt, vagy országos dolgokban szere-

peltek ezek a szász városok, *mindenütt és csak egyedül a Brassó, Segesvár és Nagyszeben neveket használták.*

A német nevekkkel önkényesen éltek, semmi rendelkezés, igazoló dokumentum nem erősíti meg e nevek jogos használatát.

Ezek alapján kerülnek majd a belügyminiszter elé megerősítés végett a történetileg igaz magyar nevű, szász városok.

Ajándék a gyűjtőknek.

Aki az Aradi Közlönynek öt új negyedéves előfizetőt gyűjt, az teljesen ingyen és bérmentve kapja meg a magyar könyvpiac legszebb disz munkáját

Mikszáth Kálmánnak

A JÓ PALÓCZOK

czimű 50 koronás művét.

Aki az Aradi Közlönynek három új negyedéves előfizetőt gyűjt, az teljesen ingyen és bérmentve kapja meg

Bartók Lajosnak

TÉLI REGÉK

czimű 32 koronás gyönyörű aczélművekkel illusztrált disz munkáját.

Beküldött czimekre mutatványszámokat az Aradi Közlönyből két hétig ingyen küld a kiadóhivatal.

TÖRVENYKEZÉS.

Huszárkapitány a törvényszék előtt.

— Elvett kardbojt, leszedett aranycsillag. —

Arad, január 18.

Szomoru ítéletet hirdetett ma a szegedi kir. törvényszék. A budapesti kir. törvényszék megkeresésére a tábla által hozott oly ítéletet kellett kihirdetnie, amely megakasztotta egy fényes katonai karriér befejezését.

Pezsgőtől mámoros fejjel indult hazafelé egy mulatságról Willmány Gyula budapesti cs. és kir. huszárkapitány. Utközben betért egy elsőrangú vendéglőbe és ott összeszóvalkozott egy társasággal. Szó, szót ért és a pörlekedés botránnyá nőtte ki magát.

Ebből az ügyből kifolyólag két párbaja keletkezett a huszárszázadosnak. Megvívta mind a kettőt és sértetlen maradt. Akadt egy harmadik ellenfele is, aki azonban nem párbajozott.

Ez a férfiú mindazonáltal szerette volna tönkre tenni az ellenfelét. Kerülő utakon, följelentésekkel igyekezett őt ártalmatlanná tenni. Bevádolta az ezredparancsnokságnál és miután az ezredparancsnoksága a tartalékba helyezte, följelentette a kir. törvényszéknél is két rendbeli párosviaskodás és becsületsértés vétsége miatt.

A budapesti kir. törvényszék tárgyalta az ügyet és Willmány Gyulát elmarasztalta becsületsértés vétségében és bünsnek mondotta, ki kétrendbeli párosviaskodás miatt. Nyolcz napi államfogházat kapott a párosviaskodásért és 20 frt pénzbüntetésre ítélték becsületsértés elkövetése miatt. Emez utóbbi elmarasztaló ítéletet megküldötték a katonai ezredparancsnokságnak, amely erre a huszárszázadost megfosztotta tiszti rangjától.

A vádlott felebezéssel élt az ítélet ellen és a felebezésnek helyt is adott a kir. ítélőtábla. Enyhítő körülménynek vette, hogy a vádlott ebből az ügyből kifolyólag elvesztette katonai rangját és az államfogház büntetést 3 napra szállította le, ellenben a becsületsértés

vétsége miatt kiszabott pénzbüntetést változatlanul hagyta.

Időközben Willmány Gyula elköltözött Budapestről és szegedi lakos lett. A kir. törvényszék ennél fogva megkereste a szegedi kir. törvényszéket, hogy a vádlott előtt hirdesse ki az ítéletet.

Ma délelőttre volt beidézve a vádlott. A volt huszárszázados polgári ruhában jelent meg a bíróság előtt, amelyet elegáns föllépésével, rokonszenves modorával a maga részére hódította. Pókay Elek kir. törvényszéki bíró, elnök hirdette ki a vádlott előtt a tábla ítéletét.

A vádlott végig hallgatta a másodfoku ítéletet s csak a mikor az elnök elhallgatott, szólt fel e katonás rövidséggel:

— Tisztelettel föllebbezek! . . .

Az ügyben most a kir. kuria fog ítéletet mondani.

§ Kanász és földesur! *Hodány Béla* rádiázai földbirtokosnak egyik kanásza, *Horváth József*, sokszor rászolgált a szidalomra. A szolgálatait elhanyagolta, a munkáját rosszul végezte, úgy, hogy a földesur maga is többször megfedte s elbocsátással fenyegette. Tavaly szeptember 20-án *Horváth* hanyagsága folytán a disznók megint nagy kárt okoztak a vetésben. Erre *Hodány* maga elé hívatta a kanászt. Ez azonban, mielőtt a földesur elé ment volna, magához vette a fejszét s a mikor *Hodány* kérdőre vonta, hogy miért nem vigyázott jobban, *Horváth* rákiáltott:

— Ezért ni!

S a fejszével úgy vágta föbe *Hodányt*, hogy az 33 napig ieküdt bele, s a balszemét el is vesztette.

A zalaegerszegi törvényszék *Horváth Józsefet* szándékos emberölés kísérlete miatt 6 évi fegyházra ítélte. Büntetését a győri kir. ítélőtábla 8 évre, a kir. kuria pedig ma *Szentimrey Jenő* bíró előadása mellett 10 évi fegyházra emelte fel.

§ Bünbánó méregkeverők. A zsebelyi méregkeverőknek tegnap hirdették ki a kuria, az utolsó fórum ítéletét. Némán, halálpapadtan fogadták az ítéletet, csak *Korin György*, a „patikárius“ szolt oda *Nikodem Máriának*, amikor szuronyos börtönörök között elhagyták a végtárgyaló termet:

— Velünk most már végezték . . .

A megmásíthatatlan ítélet csak az első éjszakan hatott a szerelem gyilkosaira. *Korin György*, a kinek egy évet és tíz hónapot számítottak a büntetésben eltöltöttnek, tegnap este óta folyton sír. Bünbánó zokogásától visszhangzik a hideg, sötét börtön-folyósó. *Nikodem Mária*, a kinek lelkét két emberélet terheli és ezért életfogytiglani fegyházat kapott. *egyik ájulásból a másikba esik*, úgy, hogy a törvényszéki orvosnak is dolga akadt, míg föllesztette. A többi három gyilkos nő némán türi sorát: nekik egyébként két évet és három hónapot számítottak be a vizsgálati fogságból a tizenöt évi fegyházbüntetésbe.

§ A gyilkos testvér. *Tóth János* budapesti munkásember valami vacsorát adott, s meginvitálta hozzá a barátját, *Tóth Sándort* is. A vendég utóbb engedelmet kért *Tóth Jánostól*, hogy elhozza a bátyját, *Tóth Józsefet* is. A kérelemnek nem volt semmi akadálya, s *Tóth Sándor* elindult a bátyja keresésére. Csakhamar rá is akadt a *Berkovits-féle* korcsmában a csömöri-uton s elvitte *Tóth Sándorhoz*. Vacsora után teázás következett, amelyhez a 8 tagra felszaporodott társaság 13 decziliter rumot fogyasztott el. Éjfél tájban *Tóth János* indítványára a *Komlóssy-féle* korcsmába mentek, ahol szintén 3—4 liter borral oltották szomjukat. Amikor innét eltávoztak, a csömöri-uton a két testvér között szóváltás, majd verekedés támadt. A küzdelem hevében az idősebb testvér, *Tóth József* kirántotta kését, s öcsését *Tóth Sándort* úgy mellbe szurta, hogy rögtön kiszenvedett. A budapesti büntető törvényszék *Tóth Józsefet* halált okozó súlyos testi sértés büntetéseért három évi börtönre ítélte. Ezt az ítéletet *Zubovitch Román* bíró előadása mellett ma a kir. ítélőtábla is megerősítette.

§ A tréfa vége. *Dobos Mihály* siklói könyvnyomdász egy rossz flóbert puskát kért kölcsön a szomszédjától, hogy megszökött házinyulát elpusztítsa. A töltött puskát a konyhában vizsgálgatta, a hol a nála lakó *Elflein Ferencz* azt kérdezte tőle:

— Mi lesz avval a kölyök puskával?

Dobos erre ráfogta a flóbertet és tréfásan rákiáltott:

— Pénzt, vagy életet!

A rossz tréfa azonban csakhamar komolylyá vált, mert a fegyver elsült, a golyó az *Elflein* nyakába furódott és gégejét teljesen szétroncsolta.

A pécsi törvényszék gondatlanságból okozott súlyos testi sértésben mondta ki *Dobost* bünsnek és öt 3 havi fegyházra ítélte. Az ítélőtábla helyben hagyta ezt az ítéletet, a kir. kuria azonban ma, *Szentimrey Jenő* előadása alapján 6 hónapi fegyházra emelte fel.

SPORT.

+ Az Aradi Athletikai-Club választmánya holnap, pénteken este 9 órakor ülést tart a Központi-kávéház külön termében.

KÜLÖNFELEK.

□ Egy palota utazása. Hiszen már nem is csoda, hogy a házakat eltolják, különösen Amerikában, de azért egyes esetek még mindig méltóak a felemlítésre. Az Egyesült-Államokban például nemrégiben egy egész kormányzósági palotát toltak el egyik városból a másikba. Ugy történt, hogy Nebraska állam lakói azt találták, hogy Alliance városa nem-e jobban megfelel székhelynek, mint a kissé félreeső *Hermington*. Tehát megtették Alliance városát székhelynek. Csak hogy most kormányzósági palotát kellett volna az új székhelyen építeni. Szakértő elmék erre kiszámították, hogy sokkal kevesebbe kerül, ha a *Hermingtonban* lévő kormányzósági palotát, amely különben a törvényszéket is magában foglalta, a harmincz kilométernyire lévő *Allianceba* szállítják, mintha új palotát építenek. Ezt a tervet el is fogadták, s külön erre a célra szerkesztettek egy óriási szállító kocsit, amelyet az épület alá helyeztek, majd az épülettel együtt hatalmas emelővel a kiemelték és a megfelelő sínekre bocsátották. A kocsi aztán a lovak közé csapott... és vigan szállt a palota *Alliance* városba. Addig meg sem állt, amíg oda nem ért. *Alliance* városban meg volt már ásva a fundamentum, abba helesztették, beváltak, kipingálták. És most élt tovább.

□ Kés a gyomorban. Abból az alkalomból, hogy egy ember villát nyelt el künn Németországban, föllevenitenek a német lapok egy olyan esetet, amelyben egy *Grünheide* *András* nevű paraszt ember, egy kést nyelt le a tizenhetedik században. Ezt a kést *Schwabe Dávid* kirurgus egy csodálatos operációval kivette a gyomrából. Akárhogy kétkeltek is benne külföldi orvosok, az operáció sikerült, s a páciens tíz esztendővel túl is élte. Még meg is van ennek a parasztnak a képe valahol a krónikában.

□ Bélyeggyűjtő fejedelmek. A koronás fők sem mentesek a gyűjtés szenvedélyétől. Különösen sok közöttük a bélyeggyűjtő. Az orosz czár például példátlanul szenvedélyes gyűjtő. A fiatal *Vilma királynő* rajog a ritka bélyegekért. ugyszintén a walesi herczeg is. A német császár birodalmában egyre változtatja a bélyegmintákat, talán ennek is gyűjtőszendvedély az oka. Némely gyűjteménynek óriási értéke van. *Tapling* gyűjteményét, amely a *British Museum* van, harmadfél millió frankra becsülik. Ennél még értékesebb a *La Renotiére-féle* gyűjtemény *Párisban*. Azt öt milliónál is többre becsülik.

S z e s z ü z l e t

— Január 18. —

Mat jegyzéselnk: Készárú nagyban nyers szesz 110 korona, kicsinyben 112 korona, finomított szesz nagyban 113 korona, kicsinyben 115 korona hordó nélkül per 100 liter % beleértve 70 korona fogyasztási adót. Szártított moslék 11 korona métermázsánként.

A 4°-os regale-kölcsön,
 valamint
a 3° I. kib. osztrák földhitelintézet
záloglevél-sorsjegy
szelvényutalványai
 általam beszerezhetők.

Huzás már jan. 31-én és febr. 1-én.
Főnyeremény 90,000 korona.

IV. OSZTÁLYSORSJÁTEK
 IV. osztályának huzása már
Jan. 31-én és febr. 1-én.

!! 4000 nyeremény !!
934 ezer korona értékben.
Főnyeremények:

- 1 nyeremény á 90000 korona,
- 1 nyeremény á 30000 korona,
- 1 nyeremény á 20000 korona,
- 1 nyeremény á 15000 korona,
- 3 nyeremény á 10000 korona,
- 5 nyeremény á 5000 korona,
- 8 nyeremény á 2000 korona,
- 10 nyeremény á 1000 korona,
- 70 nyeremény á 500 stb. stb.

Ajánlok a IV-ik osztályra szóló
vétel-sorsjegyeket,

melyek nálam nagy számválasztékban a követ-
 kező eredeti áron kaphatók:

- Egy 1/1 4. osztályu sorsjegy 104 kor. — fil.
- Egy 1/2 4. osztályu sorsjegy 52 kor. — fil.
- Egy 1/4 4. osztályu sorsjegy 26 kor. — fil.
- Egy 1/8 4. osztályu sorsjegy 13 kor. — fil.

A negyedik osztályra való megújítás minden
 igény különbeni elvesztésének terhe alatt

1900. évi január hó 24-ike előtt
 eszközleendő.

Megújítási árak a negyedik osztályra:

- Egy 1/1 4. osztályu sorsjegy 40 kor. — fil.
- Egy 1/2 4. osztályu sorsjegy 20 kor. — fil.
- Egy 1/4 4. osztályu sorsjegy 10 kor. — fil.
- Egy 1/8 4. osztályu sorsjegy 5 kor. — fil.

A hatodik osztály főnyereménye leg-
kedvezőbb esetben:

1.000,000 KORONA.

WALLFISCH ARMIN

bank- és váltó-üzlete Aradon.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye.

ALAPITTATOTT 1875. ÉVBEN.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Megyel és városi telefon: 129-ik szám.

Főnyeremény 90,000 korona.

Huzás már jan. 31-én és febr. 1-én.

NAPIREND.

Január 19. Péntek. Róm. kath. naptár: Kanu, Sára.
 — Protestáns naptár: Kanu, Sára. — Görög-keleti naptár
 (január 7.): Iván. — A nap két 7 óra 28 perczkor, nyug-
 szik 4 óra 23 perczkor. — A hold két 8 óra 35 perczkor,
 nyugszik 8 óra 36 perczkor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 756.8 millimé-
 ter, délután 2 órakor 756.1 milliméter. Hőmérséklet reggel 7
 órakor C° + 1.2, délután 2 órakor C° + 3.7. Szél irá-
 nya és ereje reggel 7 órakor DK. 5, délután 2 órakor DK.
 3. Felhőzet reggel 7 órakor borult, délután 2 órakor bo-
 rult, esik. Csapadék az utóbbi 24 órában 7 milliméter hó.

Időjárás. A központi meteorologiai intézetnek Arad-
 ra küldött táviratai szerint a mai napra a következő idő-
 járás várható: Helyenként csapadék, hőemelkedés, borús.
Szabadságharosi emléktárgyak országos muzeuma (szin-
 házépület 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8
 órától délután 6 óráig. — Belépti-díj: Hétköznap 40 fillér,
 vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár nyitva van hétfőn délután 4—5, pént-
 teken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig
 Helyiség: Erekllyemuzeum helyisége melletti ülésterem.

Január 19. A Kölcsey-egyesület második felolvasó-es-
 télye délután 1/2 órakor (Városháza.)

Január 21. Kubelik Jan hangversenye délután 5 óra-
 kor (Fehér Kereszt.)

Január 25. A nagy-buttyini takaré- és előlegezési-
 egylet mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Január 26. Körállatorvosválasztás Ternován.

Január 28. A németági takaré- és segély-egylet
 mint szövetkezet közgyűlése délután 1 órakor.

Január 29. Aradmegye évnegyedes közgyűlése dél-
 előtt 9 órakor.

Január 30. Jegyzőválasztás Világoson.

Február 2. A soborsini takarékpénztár közgyűlése
 délelőtt 11 órakor.

Február 4. Az aradi vonós-négyes kamarazene hang-
 versenye délután 5 órakor (Központi szálló.)

Február 8. Az almás-kamarási takaré- és önszegy-
 ző-egyesület mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Farsangi naptár:

Január 20. Ronacher-estély a várbeli tiszti kaszinó-
 ban 1/2 órakor. — Az új-aradi ipartestület táncvizalma
 (Martini-sörcsarnok.)

Január 21. Alarczsbál a ligetben.

Január 27. Műkedvelő-előadás, utána társas vacsora
 és táncz a várbeli tiszti kaszinóban 8 órakor.

Február 1. Tanítók táncmulatsága (Polgári fiúiskola
 díszterem.)

Február 2. A posta- és távirat alisztek táncmulat-
 sága (Központi szálló.)

Február 3. A helyőrségi tisztikar táncvizalma 1/2 10
 órakor (Fehér Kereszt.) — Az aradi hivatalosolgák beteg-
 segélyző- és temetkezési egyletének táncvizalma (Vad-
 ember.)

Február 4. Az aradi mészáros és hentes ifjuság tánc-
 vizalma (Központi szálló.) — A köműves-, kőfaragó- és
 kőterítő betegsegélyző- és temetkezési egyesület táncvi-
 galma (Krispin-terem.)

Február 17. Műkedvelő-előadás, utána társas vacsora
 és táncz a várbeli tiszti kaszinóban 8 órakor.

Február 27. Ronacher-estély a várbeli tiszti kaszi-
 nóban 1/2 órakor.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1899. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Szm. sz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Szm. sz. tv. délután	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	8.48
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinig délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	7.15	Személyvonat reggel	8.46
Vegyesvonat délután	4.16	Vegyesvonat este	7.49
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossebesről szv. reg	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borossebesig szv. du.	5.20	Személyvonat este	7.—

Városi színház.

Bérlet 1-2. sz. Páros.

Pénteken, 1900. évi január hó 19-én:

A parasztszivek.

Népszimű 1 felvonásban. Irta: Dr. Balassa Armin. Zené-
 jét szerze: Ifj. Bokor József.

SZEMÉLYEK:

Cseti Ferencz Pintér Imre. | Mátás, fia . Pethes Imre.
 Vera, neje . Ruzsinszki I. | János, béres . Mezei Péter.
 Baló Mátás . Bacs Károly. | Tintás Gáthi K.

EZT MEGELŐZI:

A varázshedű.

Operette 1 felvonásban. Irta: Offenbach.

SZEMÉLYEK:

Mathieu . . . Odri Lehel. | Georgette . . Rédei Szidi.

Kezdete 7 órakor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— **Leszállított kamatláb.** Bernből jelentik:
 A svájci kibocsátó bankok a hivatalos kamat-
 lábat 6°/o-ról 5 1/2 százalékra szállították le.

— **A jegybank állása.** Az osztrák-magyar
 bank ma tette közzé kimutatását ez évi jan.
 15-iki állásáról. **Bankjegyforgalom:** 1352,872,000
 (—63,066,000) korona, **ércértékkészlet:** 1167 mil-
 lió 058,000 (+ 117,450,000) korona, **váltótárca:**
 383,502,000 (— 61,295,000) korona, **lombard-
 üzlet:** 58,457,000 (— 17,425,000) korona, **adó-
 mentes bankjegytartalék:** 136,216,000 (+ 82 mil-
 lió 446,000) korona.

— **Fizetésektelelenségek.** A bécsi Creditoren-
 Verein a következő fizetésektelelenségeket jelenti:
 Stern Jakob Zágráb, — Pauly Antal Bécs. — Man-
 del és Deutsch keresk. cég **Rimaszombat.** —
 Deutsch K. bórkereskedő, **Szisztek.** — Weber Jó-
 zsef **Zala-Szent-Grót.**

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 18.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkudv ja-
 vált. Kedvezőbb irányzat mellett 12,000 métermázsza ke-
 rült forgalomba, szilárdan meghatározott áron. Egyéb
 gabonanemű forgalom nélkül. Időjárás borús.

Zárul 12 órakor:

Buza áprilisra	7.69— 7.70
Buza szeptemberre	7.79— 7.81
Rozs áprilisra	6.39— 6.40
Zab áprilisra	5.04— 5.05
Tengeri májusra	4.94— 4.95
Repce szeptemberre	11.75—11.80

Zárul 4 órakor:

Buza áprilisra	7.75— 7.76
Buza szeptemberre	7.83— 7.84
Rozs áprilisra	6.44— 6.46
Zab áprilisra	5.06— 5.07
Tengeri májusra	4.97— 4.98
Repce szeptemberre	11.75—11.85

Zárul 4 órakor:

Osztrák hitelrészvény	750.60
Magyar hitelrészvény	746.50
Leszámitolóbank részvény	502.—
Rima-Murányi vasmű részvény	669.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	644.50
Közuti vasut	660.30
Városi villamos vasut részvény	339.50

Budapest-kőbányai sertéskeresk. csarnok.

— Január 18. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo-
 grammon felüli sulyban 82.—83.— filig. Öreg közép pá-
 ronként 300—400 kilogramm sulyban — filig.
 Fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban
 85.—87— filig. Fiatal közép páronként 251—320 kilo-
 gramm sulyban 83.—84.— filig. Fiatal könnyű páron-
 ként 250 kilogrammig terjedő sulyban 82.—83.— filig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogramm
 felüli sulyban — filig. Közép páronként 220—
 280 kilogramm felüli sulyban — filig. Könnyű
 páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban —
 filig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogramm felüli
 sulyban — filig. Közép páronként 250—320 ki-
 logramm felüli sulyban — filig. Könnyű pá-
 ronként 250 kilogrammig terjedő sulyban —
 filig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 ki-
 logramm felüli sulyban — filig. Könnyű pá-
 ronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — filig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogramm felüli
 sulyban 83.—85.— filig. Közép páronként 240—260 ki-
 logramm sulyban 82.—83.— filig. Könnyű páronként
 240 kilogrammig terjedő sulyban 80.—82.— filig.

Megjegyzés: A fent jegyzett árak suly szerint és pe-
 dig a szokásszerű levonások mellett, egy kilogramm suly-
 ra fillerekben értendők. — Szokásszerűleg a hizott serté-
 tések teljes (brutto) sulyából az élre páronként 45 ki-
 logramm vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes
 (élő) sulya vétetik irányadónak.

Sertéslétszám: Január hó 15-én volt készlet 20768
 darab, január hó 16-án főlhajtott —213 darab, január
 hó 16-án elszállított —392 darab, január hó 17-én mar-
 radt készletben 20569 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. január 18.

Magyar aranyjáradék 4 ^o /o	98.50
Magyar koronajáradék 4 ^o /o	94.85
Magyar arany 4 1/2 ^o /o	100.—
Magyar ezüst 4 1/2 ^o /o	99.50
Magyar keleti vasut	93.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar italmegváltási kötvény	99.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	95.—
Magyar nyereleménysorsjegy kölcsön	161.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	138.25
Osztrák papírjáradék	99.—
Osztrák járadék ezüst	98.75

Osztrák járadék arany	98.10
Koronajáradék	98.75
1860-iki államsorsjegyek	137.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1835.—
Magyar hitelbank részvény	746.50
Osztrák hitelintézet részvény	750.60
Osztrák-magyar államvasút	645.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.20
Német birodalmi márka	118.05
London	242.40
Páris	96.05

REGENY-CSARNOK.

Dr. Moreau szigete.

— Regény. —

Írta: **H. G. Wells.**

Az Aradi Közlöny számára fordította:

[28] **Mikes Lajos.** (Utánnyomás tilos.)
(Folytatás.)

XX.

Egyedül az állatemberekkel.

Szembe fordultam velök, végzetemet szemlével bennök. Zsebemben volt egy revolver két üres csövel. A parton elszórt forgács közt feküdt az a két fejsze, a melylyel felapritották a csónakokat. Mögöttem visszavonulóban volt a dagály.

Itt csak a bátorság segíthetett. Egyenesen a közelgő szörnyek arcába tekintettem. Kerültek tekintetemet s remegő orlyukaikból láttam, hogy a parton fekvő holttesteket vizsgálják. Egy pár lépést téve, felkaptam a farkasember teste alatt heverő vérfoltos ostort s csattantottam vele.

Megálltak s rám bámultak. — Köszönjétek! kiáltottam. Hajoljatok meg!

Haboztak. Az egyik meghajlította a térdét. Ismételt parancsot, alig tudván elrejtteni izgatottságomat, s feléjük indultam. Először az egyik, azután a másik kettő is letérdelt.

Megfordultam s a holttestek felé lépkedtem, arcomat folyton a térdelő fenevadak felé fordítva, úgy mint a színész megy a színpadon arczczal a közönség felé.

— Magszegték a törvényt, szóltam, lábamat a törvénymondóra téve. Meghaltak. Még a törvénymondó is. Még a második ostoros is. Hatalmas a törvény. Jöjjetek és lássátok.

— Senki sem menekül, szólt az egyik közeledve és széttekintve.

— Senkisémen menekül, szóltam. Hallgassatok hát rám és teljesítsétek parancsot. Felálltak s kérdő pillantásokat vetettek egymásra.

— Alljatok meg ott! szóltam.

Felvettem a fejszékét s beleakasztottam a nyakamban lógó hurokba. Arczra fordítottam Montgomeryt, felvettem revolverét, a melyben volt még két töltés, aztán lehajoltam, hogy kikutassam zsebeit, s hat töltést találtam még nála.

— Vegyétek föl, szóltam felállva s ostorrommal testére mutatva; vegyétek fel, vigyétek ki a tengerbe s dobjátok bele.

Közeledtek, szerámel láthatólag folyton félve még Montgomerytől, de még jobban véres ostorom csattogásától, s néhány kiáltás és ostor-pattanás után óvatossággal fölemelték a testet, levítették a parton s lubiczkolva bementek vele a ragyogó tengerbe.

— Tovább! kiáltottam, tovább! — vigyétek távolabbra.

Begázoltak hónaljig a tengerbe, aztán megálltak, viszanéztek rám.

— Erresszéték el, kiáltottam, s Montgomery teste nagy loccsanással eltűnt, a mire megfordultak s ijedten visszasiettek a víz szélére. Itt megálltak s megfordulva belebámultak a tengerbe, mintha attól féltek volna, hogy Montgomery csakhamar kiemelkedik a vízből s boszut áll rajtuk.

— Most ezeket! szóltam a többi tetemre mutatva.

Vigyáztak, hogy közelébe se jussanak többé annak a helynek, a hol a tengerbe dobták Montgomeryt. Vagy száz yadnyira a parton vittek előbb a négy fenevad testét s csak azután gázoltak a vízbe, s dobták őket a habok közé.

Mikor M'ling testét cipelték, könnyű lépétek zaját hallottam hátam mögött, s gyorsan megfordulva, láttam, hogy a hiénasertés alig van tőlem tizenkét yardnyira. Fejét lehajította,

ragyogó szemét rám szögezte, s lelógó kurta kezét oldalához szoritotta. Mikor megfordultam, lekushadva megállt, s szemét lekapta rólam.

Egy pillanatig szemben álltunk egymással. Eldobtam az ostort, s a zsebembe levő pisztoly után kaptam.

Föltettem magamban, hogy megölöm ezt a fenevadat, a legfélelmetesebbet, a még életben maradtak közül, az első ellenkezésre. Jobban féltem tőle, mint bármely más két állatembertől. Elete folytonos veszedelem volt rám nézve.

Néhány másodpercig beletartott, míg összeszedtem magam, s azután így kiáltottam: — Köszönni! Térdre!

Rám vicserította fogát: Ki vagy te, hogy..

Talán kissé tulságos izgatottan kihuztam revolveremet, czéloztam, s gyorsan löttem. Halottam, hogy felordított, s aztán oldalt fordulva futásnak eredt. Láttam, hogy elhibáztam, hüvelyk ujjammal visszarántottam a ravaszt, új lövésre készülve. De hanyatt-homlok futott, jobbra-balra ugrándozva, s nem mertem még egy sikertelen lövést megkocztáztatni. Olykor-olykor féloldalt visszatekintett rám. Kanyarodva futott a part mentén s nemsokára eltűnt az égő telepből felfelé gomolygó sűrű füstcsomókban. Egy darabig utána bámultam. Majd visszafordultam három engedelmes fenevadamhoz, s rájuk parancsoltam, hogy dobják a vízbe M'ling testét. Aztán visszamentem oda, a hol a tűz körül a holttestek feküdtek volt, s lábammal addig egyengettem a homokot, míg a barna vérfoltok a fővényben el nem keveredtek.

Egy kézmozdulattal elbocsátottam három szolgálomat, s felmentem a parton a sűrűségbe. Pisztolyomat kezemben tartottam, az ostort és a két fejszét pedig beleakasztottam a nyakamban lógó hurokba. Alig vártam, hogy egyedül maradjak, s gondolkozzam új helyzetemen.

Legelőször az a borzasztó dolog jutott eszembe, hogy most nincsen oly hely sehol az egész szigeten, a hol biztonságban egyedül lehetek s nyugodtan alhatom. Mióta a szigetre kerültem, csodálatosan összeszedtem ugyan magamat; de azért még nagy hajlamom volt az idegességre, s nagyobb erőfeszítést nem igen viselhettem el. Ereztem, hogy az állatemberek között kell megtelepednem, s így biztosítanom életemet. De bátorságom cserben hagyott. Visszamentem a partra, s leültem háttal a tengernek, hogy minden meglepetés szemben érjen. S itt ültem fejemet térdemre hajtva a forró napban, azon elmékedve, hogy fogok élni, míg szabadosom órája megne. n érkezik. ha ugyan valaha megfog érkezni. Eszembe jutott Montgomery kétségbeesésének oka. — Megfognak változni, mondta. Bizonyosan megváltoznak. S Moreau — mit is mondott Moreau? „A makacs fenevad mindennap egyre nagyobb erővel keresztyültör rajtuk újra...” Majd eszembe jutott a hiénasertés. Meg voltam győződve, hogy ha meg nem ölöm a fenevadat, előbb-utóbb ő öl meg engem... A törvénymondó szerencsére már halott volt... Most már tudják, hogy bennünket ostorosokat ép úgy meglehet ölni mint őket...

Elindultam a part mentén, azt tervezve, hogy átkerülök a sziget keleti sarkába s így közelítem meg a kunyhós utat, elkerülve a bozotos sűrűséget. Egy fél angol mértföldnyit haladtam a part mentén, mikor egyszerre észrevettem, hogy a bokrok közül felém közeledik egyik a három engedelmes fenevad közül. Oly ideges voltam, hogy azonnal kirántottam revolveremet. Nem volt képes megnyugtatni a közelgő állatember nyilvánvaló alázatossága sem.

Határozatlanul megállt. — Távozzál, kiáltottam rá. Volt egész viselkedésében valami, a mi kutyára emlékeztetett. Hátrált egy darabig, mint a haza kergetett kutya, aztán megállt, esdeklő tekintetét vetve felém. — Eredj, kiáltottam. Ne közelíts hozzám!

— Nem maradhatok melletted? Kérdezte.

— Nem! kiáltottam, eredj! s pattantottam egyet az ostorral. Aztán fogam közé szoritva az ostor nyelét, fölvettem egy kódarabot, s ezzel a fenyegetéssel elűztem a szegény teremtet.

Aztán megkerültem egymagamban az állatemberek tanyáját, s a bokrok közt rejtőzködve, vártam, míg haza nem érkeznek. Megakartam figyelni őket, hogy megtudjam, milyen hatással van rájuk Moreau és Montgomery ha-

lála, s a kinok hajlékának elpusztulása. Kezdem érezni, mekkora ostobaság volt gyáva-ságom. Ha megőriztem volna mindvégig bátorságomat, uralkodó lehettem volna a szigeten, a minő Moreau volt. Így pedig, elszalasztottam az alkalmas pillanatot, s lesüljedtem saját társaim egyszerű vezetőjévé.

Kilenc óra felé haza jött egy néhány állatember, s lefeküdt, hogy a forró homokban sütkérezzen. Az éhség a szomszúság parancs-zava erőt vett félelmemen Kibujtam a bokrok közül s kezemben revolverrel a heverő alakok felé mentem. Valamennyien rám báméskodtak; de egyik sem kelt föl, hogy üdvözöljön. Ujra elszalasztottam a kedvező pillanatot.

— Nhes vagyok, szóltam csaknem mentegedőzve, s közelebb vonultam.

— A kunyhókban van enuivaló, szólt egy ökörbe oltott, vadkan-ember lustán, kerülve tekintetemet.

Elmentem mellettök. Az egyik üres kunyhóban jölkaktam gyümölcsöcsel, aztán faágakkal elzártam a kunyhó bejáratát. Arczczal a bejárat felé, kezemben szorongatva a revolvert, leheveredtem, s harmincz órai fárasztó virasztás után könnyű álomba merültem, azt remélve, hogy a gyöngé barikád széthányása fog okozni annyi zajt, hogy bármily meglepetése felriadjak.

(Folytatása következik.)

NYILTTÉR.*

Könyvkötészet.

Az aradi nyomda részvénytársaság

(Csanádi-palota)

a szakipar legujabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett és magas színvonalon álló

könyvkötészeti osztálya

mindennemű könyv- és hangjegyek bekötéseket vállal és ép oly pontosan, mint díszesen és jutányosan készítteti el.

Jutányos árak. Diszes kiállítás.

Pontosság.

Az

Aradi Közlöny

a vidék legterjedelmesebb és legolvasottabb politikai napilapja.

Megjelenik naponként legalább 12 oldalon.

F. évi február hó 1-ével újabb előfizetést nyit.

Előfizetési ár: Február hóra helyben 2 korona, vidékre 2 korona 40 fillér. Február—márczius hóra helyben 4 korona, vidékre 4 korona 80 fillér.

Ujjonnan belépő előfizetőink

Petőfi Sándor

összes költeményeit diszkötésben, azonfelül a

Magyar Színművészet

gazdagon illusztrált könyvét — míg a készlet tart — ingyen megkapják.

Meghívás.

Az „Aradi takaré- és segély-egylet mint szövetkezet“

XVIII. rendes évi közgyűlését

1900. évi február hó 2-án d. e. 10 órakor

saját helyiségében (Petőfi-utca 1. szám) tartja,

melyre az egylet t. tagjai azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy törzsbetét könyvecskéiket a közgyűlést megelőzőleg legalább 2 nappal (alapszabályaink 30. §. szerint) a szövetkezet pénztáránál letenni sziveskedjenek.

Tárgysorozat:

1. Három tagu bizottság kiküldése a közgyűlésben felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgató-választmány és a felügyelő-bizottság jelentése az 1899. év üzleteredményéről.
3. Az 1899. évi befejező számadások: a mérleg-, a veszteség- és nyereség-számla felolvasása, jóváhagyása és az igazgató-választmány jelentésében indítványozott felmentések megadása.
4. Az alapszabályok 6. §-a rendelkezésének megfelelőleg a XIII. évtársulat felszámolását ellenőrző 5 tagu bizalmi-bizottság megválasztása.
5. Indítványok.

Az igazgatóság.

Arad sz. kir. város kapit. hiv.

16928—1899. kh.

Hirdetmény.

A nmélt, kereskedelemügyi m. kir. miniszterium 60610. VIII. 1899. sz. alatt kelt magas rendeletével kimondta azt, hogy a napi piaczkon csak is élelmi cikkek árusíthatók és azokon sem helybeli, sem más községbeli iparosok árusítás végett még házi ipar cikkek sem jelenhetnek meg. Arad szab. kir. város tekintetes tanács pedig 28284/899. számú végzésével ezen rendelet alapján megbízott, hogy a nem élelmi cikkek árusításával foglalkozókat a napi piaczkokról tiltsam el.

Ennek folytán a nem élelmi cikket árusítókat Arad szab. kir. városban a Szabadság és Tökölly téren tartott napi piaczkokról egyszer és mindenkorra eltiltom és határozatilag kimondom, hogy ezentul hétfői és pénteki heti piaci napok kivételével mást mint élelmi szert a piacon árulni megengedve nem lesz.

A hétfői és pénteki napokon miután ezek heti vásári napokul engedélyezve vannak, mindazok kik eddig arra jogot szereztek vagy ezután szerezni fognak az 1884. évi XVII. t.-cz 50. §-a alapján továbbra is árusíthatnak.

Miről az érdekelteket azzal értesitem, hogy ezen végzésem jogerőre emelkedése után a napi piacon árusítás végett, meg ne jelenjenek mert onnan elutasítatni és büntettetni fognak.

Arad, 1899. december hó 20.

Sarlot,
főkapitány.

165—1900. pm.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Sopron vármegye kis- és nagy-mártoni járásából sertéseket Ausztriába bevinni tilos.

Aradon, 1900. évi január hó 9-én.

Salacz,
kir. tan. polgármester.

4047—1899. pm.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Szokolcza rendezett tanácsu város és a szakolczai járás egész területéről származó hasított körmű állatoknak Ausztriába való bevitele megtiltatott.

Aradon, 1899. évi december hó 24-én.

Salacz,
kir. tanácsos
polgármester.

227—1900. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál Gáj külvárosban a 2200 korona tisztí fizetés, a megfelelő lakbérrel és 800 korona lotartási általánnyal javadalmazott kerületi orvosi állás betöltendő lévén, azon okleveles orvosokat, akik ezen állást elnyerni óhajtnak s kik arra a tisztí orvosi vizsga letétele által minősítvék, felhívom, hogy pályázati kérvényüket hivatalomhoz a folyó hó 27-ig bemutassák.

Megjegyzem, hogy a kerületi orvos a hatósági szervezet rendelkezése szerint, orvosi körletében köteles lakni.

Aradon, 1900. évi január hó 12-én.

Salacz,
kir. tan. polgármester.

164—1900. pm.

Hirdetmény.

Értesitem a szőlőbirtokosokat, hogy az „önműködő“ permetező-höz szükséges permetező anyagok kedvezményes vasuti szállításához szükséges igazolványok kiállítására a kereskedelmi miniszter ur a törvényhatósági városok polgármestereit is felhatalmazta.

Aradon, 1900. évi jan. hó 10.

Salacz,
kir. tan. polgármester.

26.986—1899.

Hirdetmény.

A 1900. évi egyenes adó fizetési munkálatok foganatba veendő. lévén, felhivatik Arad sz. kir. város lakossága, miszerint az adókötelegyek és tárgyak összeírására kiküldött hatósági közegek kérdéseire lelkiismeretesen és legjobb tudomása szerint feleljen, mert ki az összeíró közegeket valótlan bemondásokkal tényleg vezet, vagy munkájokban bármi módon akadályozza, az 1883-ik évi XLIV. t.-cz. 10. §-a értelmében 1—50 frtig terjedő bírsággal lesz sújtandó.

Felhivatik továbbá a város közönsége, miszerint az adókövetés alapjául szolgáló vallomási íveket, melyek ingyen, vétbizonyítvány mellett az adóügyi osztályban vehetők át, az alább kitűzött határidők alatt, a polgármester megbízásából Kilenyi János alszámvevőnél a saját érdekéből beadni el ne mulassza, és pedig:

A házbérjöveldelmi vallomásokat a folyó 1899. évben keletkezett, még meg nem adózott házakra vonatkozólag az adómentes lakrészek számának és az adómentességet engedélyező végzések számának feltüntetésével folyó évi november 30-ig.

A kereseti adó III. osztálya alá tartozó, az 1899. évben keletkezett, még meg nem adózott üzletek, kereskedések, vállalatok, iparok, vagy más előre nem tudható jövedelmű szellemi és haszonhajtó foglalkozások jövedelmeire vonatkozó vallomásaikat 1900. évi január 30-ig.

A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó, meghatározott évi, vagy havi illetményekre vonatkozó vallomásaikat, továbbá a tőkeamat-adó tárgyat képező kamat vagy életjáradékra vonatkozó vallomásokat 1900. évi január hó 15-ig.

Az általános jövedelmi pótdó kiésszámításánál levonandó, ingatlanokra betáblázott és a folyó évben tényleg kifizetett adóssági kamatokra vonatkozó vallomásokat 1900. évi január 31-ig, vétbizonyítvány ellen.

Az ebadóra vonatkozó vallomásoka 1900. évi január hó

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek jövedelmeire vonatkozó vallomásaikat 1900. évi márczius 30-ig.

A fent érintett vallomások pontos beadása a felek érdekében lévén, megjegyeztetik, hogy aki megfelelő vallomását a fent kitűzött határidő alatt be nem adja, arra az adóhivatalból beszerzendett adatok alapján fog kiíratni, és hogy az adótárgyaknak, az adóköteles jövedelmeknek a kincstár megkárósítása céljából való eltitkolása az 1883. XLIV. t.-cz. 100. §-a értelmében 1—500 frtig terjedő bírságot von maga után.

Arad szab. kir. város tanácsának 1899. évi október 28-án tartott üléséből.

A városi tanács.

Egy a jegyzői teendőkben

komoly jártassággal bíró

nős segédjegyző

alólirottánál azonnal

alkalmazást nyerhet.

Javadalmazás: szabad lakás, 4 öl tűzifa, 6 mmázsa tiszta buza, 180 frt pénzfizetés a községi pénztárból és 270 frtot a mellékjöveldelmekből biztosítok.

Kerülős, 1900. jan. 15.

446

Balta Illés,
jegyző.

M. kir. államvasutak igazgatósága.

201989—54061. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhirre tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehéreneműek, botok, napernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adni.

Arad állomáson f. évi január hó 24-én d. e. 9 órakor.

Debreczen állomáson f. évi január hó 29-én d. e. 9 órakor.

Budapest, 1900. évi jan. hó.

Az igazgatóság.

4088—1899. pm.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy folyó évi december hó 29-től kezdődőleg tilos sertéseket Ausztriába bevinni Bács-Bodrog vármegye topolyai járásából, Hont vármegye szobi járásából, Nograd vármegye nográdi járásából, Pozsony vármegye felsőcsalóközi járásából, Pozsony vármegye pozsonyi járásából, Mosony vármegye rajkai járásából, Torontál vármegye törökkanizsai járásából, Vas vármegye községi járásából, Vas vármegye sárvári járásából, Vas vármegye vasvári járásából, Kőszeg rendezett tanácsu városból, Fiume szab. kir. városból, valamint a horvát-szlavonországi Modrus-Fiume vármegye suskai járásából, Pozsega vármegye pozsegai járásából, Varasd vármegye pregradai járásából, Varasd vármegye klanjeczi járásából, Varasd vármegye krapinai járásából, Verőcze vármegye diakovári járásából, Verőcze vármegye naticzi járásából, Zágráb vármegye zágrábi járásából.

A bevétel azonban megengedett Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye biai járásából, Vas vármegye szombathelyi járásából, Vas vármegye németújvári járásából, továbbá Nagyvárad szab. kir. városból, végül a horvát-szlavonországi Zágráb vármegye karlováci járásából, valamint Karlovác, Körös, Eszék, és Varasd városokból.

Salacz,
kir. tanácsos
polgármester.